

PAULOVA'EA OMOMBE'UA'JA CORINTOPEVA'EA PE Segunda Carta de Paulo aos Coríntios

¹ Jihi ko ako Pauloramo Jesus Cristo'ga moirūharamo. Aporavyky ji Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'ereki a'ea Tupana'ga opota.

Kiro ji ikwatijarukari orenhi'iğa imondovouka pe me Timóteo'ga pavēi. Timóteo'ga oko nhaneirūramo ojikoga ġwaramo Jesus'ga rehe nhande pavēi. Jesus'gareheva'ero pejiko pe Tupana'ga rehe penhimon'oğa tihendu ti ganhi'iğa javo. Kiro ore ikwatijarukari imondovouka pe me – perope pécidade de Corinto pe. Kiro ore ikwatijarukari ġa pe nhaporemo no – kiroki Tupana'ga remimo'ēhara'ğa u pegwyri pe Grécia pe.

² Ore oro'e: Nhandervete'ga Tupana'ga ti tomomyry pe me Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonoġatu ti ġa pepy'a, oro'e ore.

Paulova'ea ombohete Tupana'ga

³ Timbohete ti Tupana'ga! Ga ko Jesus Cristo'ga ruvihavuhuhete'ga garuva'ga no nhandepojykaharete'ga ruva'ga. Ga nhande porogwety nhande arōheteavo. Ga nhande poko hete jipi nhandepy'a noġatuavo.

⁴ Nane'y mi ga ore pokogi hahyrame ore ve ji jav-ijitehe ti ġa topoko ojipe'ğa javo ore ve. Oropokoga

ġwaramo ore ġa pokokwahavi hahyparavuhurame ġa pe.

⁵ Hahyahy Cristo'ga pe ymya. Na jitehe hahyahy ore ve kiro ore Cristo'gareheva'ero ġwaramo. Hahyahyheterame ore ve Tupana'ga ore pokopoko hete ore Cristo'gareheva'ero ġwaramo.

⁶ Hahy ore ve jipi ore pe pokogame pe mbojikheteavo Tupana'ga rehe. Hahyrame ore ve Tupana'ga ore poko. A'ero ore pe pokokwahavi nahã ahe nhimomiranami hahya pe javo. A'ereki na jitehe hahy pe me no. A'ero pe nhimomiranami hahya pe.

⁷ Orojiko hete ore Tupana'ga rehe ga po ti Corintopeve'ga poko jipi nehẽ javo. Nurã ore ei: Tupana'ga ore poko hahyheterame ore ve. A'ero po ti ga Corintopeve'ga pokogi hahyheterame ġa pe nehẽ no, oro'e ore.

⁸ Tamombe'u kiro pe me nhiirũa pe tapekwaha ti. Tiruahũ hete ore ve Ásiapeve'ga gwyri pe ikwehe. Hahyhetero tuhẽ ore ve pevo. A'ero ore ei ikwehe: Kiro po ti nhande manoi nehẽ, oro'e ore orovy'ahetee'yma.

⁹ Xamano tuhẽ ti nhande! oro'e ore ikwehe.

Tupana'ga ore momanouka gwerevi tojikogyme ti ġa ojihe javo. Tojiko ti ġa ji rehe jate javo ga ore momanoukari gwerevi omanove'ga mbogw-erahara'ga.

¹⁰ A'ea rupi ga ore pokohetei tuhẽ tomanote'varuhuyme ti ġa javo. Aerẽ po ti ga ore pokoga'javi nehẽ no tomanoyme ti ġa javo. Ga rehe jate ore jikhetei aerẽ ti ga nhande pokoga'ja'javi nehẽ no javo.

11 Nahã po ti nehẽ pe nhi'inhi'igame Tupana'ga pe epoko ti Paulo'ga javo. Penhiĩ ti ga pe a'ero ojipe'ga pavẽi penhimongyavo. A'ero po ti pe ei ga pe ga pavẽi ndepyry hete nde imombyryva Paulo'ga pe javo nehẽ.

Paulova'ea oho pota Corintopeva'ea pyri novã

12 Tupana'ga oropokoga gwaramo orepyry hete ore orokokatuavo ojipe'ga pe nhaporemo ga moandyandyje'yma. Pe me koji'i ore rekokatui. A'ea ore ei oronhimboheteavo. A'ereki ore orokwaha orovytyeri pe orereaporoğitapyryva. Yvyakotyve'ga nembikwahatehea rupi rui ore rekokatui pe me. Tupana'ga remimombyryva gwaramo reki ore ve ore rekokatui pe me.

13-14 Hajiheva'ea ore ndorokwatijari javo pe me. Onhimime'yva'ea jate orokwatija ore pe me. Nurã pe ikwahavi nahanahã Paulo'ga ei nhande ve ikwatija javo. A'erorame tehe pe ndapekwahakatu ve orereaporoğita. Ikwahaheterame po ti pe ndoryndoryvamo ore rehe nehẽ. Na jitehe po ti ore roryroryvamo pe ndehe nehẽ nhandepojykharete'ga rura'javame Jesus'ga rura'javame nehẽ. A'ea ore oropota hete.

15-16 Nahã tuhẽ ko Corintopeve'ga, a'e ji ikwehe. Nurã ji ena'ei: Apytaahi'vi po ti ji Corintopeve'ga pyri ga ndepiaga jikwavame jigwovo Macedôniapeve'ga gwyri pe nehẽ, a'e ji novã. Aerẽ po ti ji jivyri Corintopeve'ga pyri ga mbohoryva'java nehẽ. A'ero po ti ga ji pokogi ji horame Judéiapeve'ga gwyri pe nehẽ, a'e ji novã.

17 Aerẽ ji herojijyi jireaporoğita ikwehe ndahoa'javi po ti ji kiro Corintopeve'ga pyri javo. Nurã

jararamo pe ei: “Heaporoğita te'varuhu Paulo'ga jipi herojiyyijiyita ojeaporoğita. A'ereki ga ombotembote'iuhu javo nhande ve,” pe'ji pe ji ve.

Ndajireaporoğitate'varuhui ji. Nanhi'itehei ji.

¹⁸ Jireaporoğita katu reki ji nhinhi'iga rerojiyyirame. Tupana'ga e'i katu jipi. A'itituhēva'ea pe ga ei. Na jitehe ore ekatui oronhi'igame pe me. Noronhi'itehei ore a'itituhēva'ea mombe'gwovo jipi.

¹⁹ A'ereki ore Jesus Cristo'ga ja imombe'ukatuavo. Jesus Cristo'ga Tupana'ga ra'yra'ga, gaha ore ga mombe'u katu pe me jiji Silas'ga pavēi Timóteo'ga pavēi no. Nombotembote'iuhui ga. A'itituhēva'ea jate ga omombe'u.

²⁰ Onhi'ipo'ru pa ga Tupana'ga no Jesus Cristo'ga. A'ero ga Tupana'ga nhi'ipo'ruavo gwaramo nhande ei na tuhē hekoi javo Tupana'ga pe ga mboheteavo.

²¹ Tupana'ga tuhē ore mbojikoheteuka Cristo'ga rehe pe ndeheve. Tupana'ga nhande mo'emo'ē ojive tomombe'u ti ga Jesus Cristo'ga javo.

²² Tupana'ga nhande mongoi ojiheva'ero. Ombuhuruka ga gwa'uvapyryva nhande pyri. Gara'uvapyryva okwahavuka nhande ve. A'ero nhande ei: Nhande xako Tupana'gareheva'ero kiro. Omombyry po ti Tupana'ga nhande ve nehē, xa'e nhande.

²³ Jiji a'e Tupana'ga pe kiro:

—Tupanamo ehendu ti nhinhi'iga ji ikwati-jarame Corintopeve'ga pe. Po ji mbero kiro ga pe, a'ero po ti embuhu hahyva'ea ji ve.

A'ea ji ei kiro Tupana'ga pe. A'ereki ga okwaha jipy'a.

Kiro ji ei pe me a'ero Corintopeva'ea pe. Namondopotari hahyva'ea pe me. Nurã ji ndahoa'javi pe pyri ikwehe.

²⁴ Ndoro'ei ore kiro pe me: Nahanahã tuhẽ ti pejiko. A'ea rõi ore ei pe me. A'ereki pe pejiko hete tuhẽ Tupana'ga rehe. Opopoko pota reki ore koji'i pe mbohoryoryva jipi.

2

¹ Nurã ji ei jivytyteri pe ikwehe: Ndahoa'javi ti ji Corintopeve'ga pyri tahahya'javyme ti ga pe javo.

² Po ti ji hoi pe pyri hamo, a'ero po ji imondoi hahyva'ea pe me pe mongoveveuhuavo hamo. A'ero po nanhimbohoryhavi hamo pe ndekoveveuhuro gwaramo.

³ Nurã ji ikwatijari pe me ikwehe pepohi ti pejikote'varuhua hugwi kiro javo. A'ereki ji a'e: Po ji hoi ga pyri nhinhi'igahyavo ga pe gandekote'varuhua rehe nehẽ, a'ero po ti ga ji mongoveveuhui ji rayva nehẽ. Gahã po ji mbohory hamo! a'e ji ikwehe. Akwaha pa reki pen-deaporogita. Ji roryvame pe ndorypavamo no.

⁴ Hahy hete ji ve ji ikwatijarame pe me ikwehe. Ji rekoveveuhuro jijehe'oheteavo ikwehe. Nopomongoveveuhupotari reki ji ikwatijarame pe me. A'ereki ji opoarõ hete. Akwatija po ti ji Corintopeve'ga pe tokwaha ti ga nhiremiarõhetea, a'e ji ikwatijarame pe me ikwehe.

Tapehenonha'javi ti garekote'varuhua, ei Paulova'ea

5 Kiroki ga omondo hahyva'ea okote'varuhurame ikwehe – ji ve jate rūi ga imondoi hahyva'ea. Pe me ga imondoi hahyva'ea pe mongoveveuhuavo no. Emo kotihī ipavi pendekoveveuhua pe hugwi. A'ea ji ei. A'ereki ji nanhi'igahyhetepotari reki ga pe.

6 A'ereki penhimongyavo pe peko ga rehe imondovo hahyva'ea ga pe. Kirupi kiro a'ero!

7 Tapehenonha'javi ti garekote'varuhua kiro a'ero ga mbohoryva'java garekoveveuhuhetea tojukayme ti ga.

8 Nurã ji ehetei kiro pe me: Pekwahavuka ti ga pe penhimiarõa oroarõ hete nde javo.

9 Ikwatijarame pe me ji ei jiyvyteri pe ikwehe: Tahepia ti nhinhi'ĩpo'rupava. Gwendu katu po Corintopeve'ga nhinhi'iga jipi, a'e ji jiyvyteri pe ikwehe.

10 Pe aherekote'varuhua renonhe'ymame ji na jitehe nahenonha'javi aherekote'varuhua no. Po ji henonha'jave'ymame aherekote'varuhua, a'ero pe ndehe ji nahenonha'javi. Cristo'ga okwaha nhiremienonha'jave'yma.

11 Nahã ji rekoi Satanás'ga tianemoandyandyjyme javo. A'ereki Satanás'ga nhande arõe'ỹve'ga heaporoğita te'varuhu. Ga nhande mongo pota ġwemimbotarimova'ea rupi nhande mbote'varuhuavo. A'ea nhande ikwahahetei.

Paulova'ea opytaahi'vi cidade de Trôade pe

12 Aho ji cidade de Trôade pe ikwehe tamombe'u ti pyryva'ea ġa pe javo Jesus Cristo'ga mombe'ua. Ji vahemame pevo ġa ndoryvamo ji rehe

hendupota. A'ereki nhandepojykaharete'ga e'i jipe kiro ihoi japiavo nhimombe'ua apiavo Trôade pe javo.

¹³ Jipy'a ndukatui reki okoteheavo. A'ereki pevo ji ndahepiagi Tito'ga nhaneirũ'ga. Nurã ga rure'ymame ji ei pevove'ga pe: Kiro ji hoi a'ero. Pea hugwi ji hoi a'ero jigwovo Macedôniapeve'ga gwyrì pe Tito'ga reka.

Tupana'ga opoko hete omoirũharava'ea

¹⁴ Timbohete ti Tupana'ga! Tupana'ga Cristo'ga poko hete tipopoaka hete ti ga Diabo'gapyriva'ea hohe anhağa hohe javo. Nhande Cristo'gareheva'ero gwaramo Tupana'ga nhande poko hete tipopoaka ti ga Cristo'ga pavêi Diabo'gapyriva'ea hohe no javo. Nhande ipo'rurame perfume kiro ihoi ojipe'gape'ga pe. Na jitehe Tupana'ga nhande po'rurame Cristo'ga mombe'gwovouka kiro gamombe'ua ihoi ojipe'gape'ga pe nhaporemo.

¹⁵ Gapyteri pe Cristo'ga mombe'urame nhande ikatuva'ea ja perfume ja Tupana'ga pe ga mbohoryva.

Jara'ga ojiko Cristo'ga rehe. A'ero ga ga nderohoi Tupana'ga viara rupi.

Jara'ga ndojikogi reki Cristo'ga rehe ogwovo hahyva'ea ruvihava viara rupi.

¹⁶ Ga pe Cristo'ga mombe'ua i'agahiva'ea ja ndikatui okovo ahejukaagwama. A'ereki henduvame Cristo'ga mombe'ua ga ndogweroviari ipotare'yma. Nurã po ti ga manoi ogwovo hahyva'ea ruvihava pype nehê.

Kiroki ġa Cristo'ga gweroho Tupana'ga viara rupi – ġa pe Cristo'ga mombe'ua perfume ja ikatu hete okovo ġambogweravaġwama. A'ereki henduvame Cristo'ga mombe'ua ġa ojiko ga rehe. A'ero po ti ġa ndekoi avuirama ga pyri nehē.

Ma'ġa po ipopoaka Cristo'ga mombe'gwovo ġa pe hamo naerū? A'ereki ahā ipopoakave'ġa jupe.

¹⁷ Kiroki ġa pe Tupana'ga e'i reki ġa mbopopoaka pemombe'u ti javo – ġahā po omombe'u Tupana'ga nhi'ġa Cristo'ga mombe'ua ġa pe hamo. Emo he'yive'ġa ojiroho tehe onhimonhi'ġa imombe'gwovo ojipe'ġa pe. Ga pe Tupana'ga nde'i. Ga oho tehe. Kirē ġa ei: “Pembuhu ti itambere'ia ore ve kiro. A'ereki ore Tupana'ga nhi'ġa mombe'u pe me,” ei ġa ġa pe.

Ore ki a'e te ġa ja rūi ore rekoī. Ore orepyry hete ojipe'ġa moandyandyje'yma Tupana'ga nhi'ġa mombe'gwovo. A'ereki Tupana'ga e'i ore ve pemombe'u ti nhinhi'ġa javo. Nurā Cristo'gareheva'ero ore nhi'ġatui imombe'gwovo katu Tupana'ga rekorame ore rupi.

3

Paulova'ea oporavyky ipyahuva'ea
mombe'gwovo

¹ Oronhimombe'urame pe me ore ndoro'ei: Corintopeve'ġa niandekwahavi ve. Nurā xanhimombe'u katu ġa pe. A'ea rūi ore ei. A'ereki a'ea rehe rūi reki ore nhimombe'ui javo pe me. Ore ojipe'ġa ja rūi. Ohohorame Tupana'ga nhi'ġa mombe'gwovo ġa gweroho pevove'ġa pe onhimombe'uva'ea ojipe'ġa nembikwatijara. Ikwatijara e'i: “Agwa'ġa ko Tupana'ga nhi'ġa

mombe'uharamo oko,” e'i. “Pyry hete ġa.” Nahã ikwatijara ei tokwaha hete ġa ġa javo. Ohorame ġa hugwi ġa gweroho ġanembikwatijara no ojipe'ġa ti torekwaha hepiagame javo.

Ore ko ndorogwerohoi pe me ikwatijara orenhimombe'uva'ea. A'ereki pe nhaporemō ore kwahavipe. Ndorogwerohoi pe hugwi ikwatijara ojipe'ġa pe no. A'ereki ġa nhaporemō ore kwahavipe no.

² Pe tuhẽ orerekokatua kwahavuka ġa pe. Oroyvyteri pe ore ikwahavi a'ea. Ga nhaporemō orerekokatua kwaha no pendekokatua repiaga.

³ A'ereki pe ndepiagame ġa e'i: “Cristo'ga tuhẽ Paulo'ġa mondouka Corintopeve'ġa pyri onhimombe'uuka ġa pe. Gaha ġwendukatuuka ġa pe ġa mongokatuavo Paulo'ġa omombe'urame,” ei ġa.

Na tuhẽ Cristo'ga pe pojykai. A'ero pe pejikokatua ikwahavukari ojipe'ġa pe. Ahe okwatija imohũhava pyvõ tokwahavuka ti mbatera ojipe'ġa pe. Tupana'ga ki a'e te avuiramave'ga, ga gwa'uva pyvõ pendeaporoġita mbopyahui pe mongokatuavo tokwahavuka ti ojipe'ġa pe. Ahe okwatija itapereuhuva'ea rehe tokwahavuka ti ġa pe javo. Tupana'ga ki a'e te pendeaporoġita mbopyahui pevyteri pe tokwahavuka ti ġa pe javo.

⁴ Hepiagame pendekokatua ore ei: Tupana'ga nhande mondo tuhẽ Corintopeve'ġa pyri ġa mbojikoguka nhande ve. A'ea ore oro'e. A'ereki a'ea Cristo'ga okwahavuka ore ve Tupana'ga pe mondo ġa pyri javo.

⁵ Marã po nhande timbojikoguka ġa Cristo'ga rehe? oro'e ore. A'ereki ore ndorepopoakari

ikwahave'yma. A'ero ore ndoro'ei: Ore tehe ti torombojiko ġa ga rehe. A'ea rūi ore ei. A'ereki Tupana'ga jate okwahavuka ore ve ore mbopopoaka nahã ti pembojikoguka ġa Cristo'ga rehe javo.

⁶ A'ereki ga okwahavuka ore ve ipyahuva'ea javo: “Pe Cristo'ga mombe'urame ġa pe ti jira'uva ġa mbojikogi ga rehe imbopyahuavo ġandeaporogita nahã ġa mongovo ji pyri avuirama nehẽ. A'ea ti pemombe'u ġa pe,” ei ga ore ve. “Nahã ti ji ġa pokokatui kiro,” ei Tupana'ga ore ve.

Nurã ore imombe'ui a'ea ipyahuva'ea ġa pe Tupana'ga ra'uva ti tomongo ġa Tupana'ga pyri javo. Ore noromombe'ui Tupana'ga rembikwatijarukaragwera – kiroki garembikwatijarukaragwera Moisésva'ea pe. A'ereki a'ea e'i: “Nahanahã ti peko Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe jipi. Pejikoe'ymame hehe po ti pe hoi hahyva'ea ruvihava pype nehẽ,” e'i Moisésva'ea rembikwatijaragwera.

Moisésva'earheva'ea ġwendu aherembikwatijaragwera novia okokatuangave'yma Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. A'ero ahe hoi hahyva'ea ruvihava pype onhimongyavo. A'ereki aherembikwatijaragwera nombopopoakarukari ahe pokoge'yma. A'ero ore ei: Moisésva'ea rembikwatijaragwera ahe mondouka hahyva'ea ruvihava pype.

⁷ Tupana'ga okwatijaruka Moisésva'ea pe onhi'iga itapereuhua rehe ikytikytiuka. Tupana'ga ikwatijarukarame gakatukatuhetea jukwahavamo ġwendy'jandy'javamo imohendy'jaheteavo Moisésva'ea rova. A'ero

ahereheva'ea israelitasva'ea nonhimomiranami Moisésva'ea rova repiaheterame ojirovaga ahe hugwi ahe imombe'urame Tupana'ga rembikwatijarukara. Igwaigwavete aherova rendy'java igwevi avuiramarũiva'ea. A'ea vehevi ahe nonhimomiranami hepiahetea rehe Tupana'ga katua jukwahavame. Tupana'ga ikatu hete ikwatijarukarame Moisésva'ea pe. Moisésva'ea imombe'urame gwembikwatijara israelitasva'ea ndogwerojijyi reki ojeaporoğita okoe'yma Tupana'ga pyri.

⁸ Koji'i Tupana'ga katukatuhetea jukwaha hete tuhẽ ga nhi'igame ipyahuva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua rehe a'ero. A'ereki ға Cristo'ga mombe'urame ға pe Tupana'ga ra'uva ombopyahu ғandeaporoğita ға mbojikoga ga rehe. A'ero po ti a'ea ға mongoi Tupana'ga pyri avuirama nehẽ.

⁹ Ikatu hete Tupana'ga rembikwatijarukara Moisésva'ea pe novĩa ymyahũva'ea. A'ea e'i: "Tupana'ga nhi'ipo'rupave'ymame ti ға toho hahyva'ea ruvihava pype nehẽ."

Koji'i hete ikatu hete Tupana'ga nhi'iga ipyahuva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua. A'ereki onhi'igame ga rehe ga gwa'uva mbuhurukari nhande pyri nhanderekote'varuhua momboa nhande hugwi nhande mongokatuavo.

¹⁰ Koji'i hete tuhẽ ikatu hete Tupana'ga nhi'igapyahua garembikwatijarukaragwera hohe. Ganhi'igapyahua katuhetea ombogwe garembikwatijarukaragwera katua.

¹¹ Garembikwatijarukaragwera ikatu avuiramarũiva'ea. Koji'i hete ikatu hete avuiramava'ea

ganhi'igapyahua.

¹² Nurã orojikoga ġwaramo Tupana'ga nhi'igapyahua rehe ore imombe'ukatui a'ea ġa pojihuve'yma tokwaha hete ti ġa avuiramava'ea javo.

¹³ Moisésva'ea ja rõi ore rekoi imombe'urame a'ero. Imombe'urẽ Tupana'ga rembikwati-jarukara Moisésva'ea ojovapia tapy'ynhapira pyvõ jireheve'ġa tajirepiagyme javo. A'ero ahereheva'ea ndokwahavi aherova rendy'java gweva ahe hugwi a'ea ko avuimamarũiva'ea jave'yma.

¹⁴ Ndoki aheakaġi pe ahe Moisésva'ea rembikwatijara monhi'igame. Ojikoge'yma ġwaramo Tupana'ga rehe koji'i ahe ndokwahavi imonhi'igame nahanahã Tupana'ga ei nhande ve jave'yma. Ojovapiave'ġa ja ahe rekoi. A'ereki ojovapiave'ġa ndokwahavi hepiakatue'yma.

Na jitehe kiromonhate aherakykwepohara'ġa israelitas'ġa ndokwahavi imonhi'igame Moisésva'ea rembikwatijara Tupana'ga nhi'igaymyahũva'ea. A'ereki Cristo'ga rehe ojikogame jate ġa okwaha Cristo'ga pe Moisésva'ea ei javo.

¹⁵ Kiromonhate vehevi imonhi'iga nanani Moisésva'ea rembikwatijara ndoki ġa'akaġi pe ġa jikoge'yma ġwaramo Cristo'ga rehe. Ojovapiave'ġa ja ġa ndekoi a'ero ikwahave'yma hepiakatue'yma.

¹⁶ Kiroki ga gwerojijyi ojeaporogita ojikoga Cristo'ga rehe nhandepojoykaharete'ga rehe - gaha okwaha javo: "Cristo'ga omano ji repyga imomboa jirekote'varuhua ji hugwi," ei ga. "Jijikoga ġwaramo Cristo'ga rehe ti ji hoi yvagi pe nehẽ," ei

ga. Okwaha ga kiro ġa ja – kiroki ġandova hugwi ojipe'ġa ope'a tapy'ynhapira.

¹⁷ Ji'erame nhandepojykaharete'ga pe ji ei Tupana'ga ra'uva pe. A'ereki nhande jikogame nhandepojykaharete'ga rehe Cristo'ga rehe ga ombopyahuuka nhandereaporoġita Tupana'ga ra'uva pe. A'ero nhande piro'yro Cristo'ga kwahave'yma hugwi nhanderekote'varuhua hugwi no hahyva'ea ruvihava hugwi no.

¹⁸ Cristo'gareheva'ero nhande nhaporemo ikwahavi ġa ja kiro – kiroki ġandova hugwi ojipe'ġa ope'a tapy'ynhapira. A'ereki nhande nhandepojykaharete'ga katukatuhetea kwaha hete. A'ero nhande ikwahavame igwaigwavete ga herojijyji-jyjukari nhandereaporoġita gwa'uva pe ji javi-jitehe ti ġa tikatu katu hete javo.

4

Paulova'ea ndipopoakari; Tupana'ga ahe mbopopoaka

¹ Tupana'ga pyry hete Cristo'ga mombe'uuka ore ve ore pokoguka. Ore Cristo'ga mombe'ukatui jipi a'ero orojirokwa.

² Noronhinotĩ ore. Ndorokote'varuhui ore. Noromoandyandyi ore ojipe'ġa. Tupana'ga nhi'ġaatyviva'ea rūi ore imombe'ui. Ndorogwerojijyi ore ganhi'ġa. A'itituhēva'ea ore imombe'ukatui Tupana'ga nhi'ġa kwahavuka ġandovaki. Nahã ore rekoi ikwahavuka orokokatuavo ġa pe nhaporemo Tupana'ga ore repiagame. A'ero po ti ġa ikwahavi javo ovytyeri pe nehē: “Paulo'ġa omombe'u katu a'itituhēva'ea,” e po ti ġa nehē.

³ Jara'ga pe oreremimombe'ua onhimiva'ea – kiroki ga oho hahyva'ea ruvihava viara rupi. Ga pe jate onhimi.

⁴ Ndojikogi ga Cristo'ga rehe heroviare'yma oreremimombe'ua. A'ereki okote'varuhuve'ga pojdkahara'ga Satanás'ga, ga ndokwahavukari pyryva'ea mombe'ua ga pe tombokojahuyme ti ga'akaği pe javo. Omondomondo ga ga gwemimbotarimova'ea rupi vyva koty. Ndoki gayvyteri pe a'ero Cristo'ga katukatua mombe'ua. Gaha okwahavuka Tupana'ga nhande ve Cristo'ga.

⁵ Noronhimombe'ui ore. Jesus Cristo'ga ore oromombe'u ga ko nhandepojdkaharete'ga javo. Jesus'gareheva'ero gwaramo ore pe pokopokogi ga mombe'gwovo pe me.

⁶ Ymyahũ japorame vyva yvaga reheve Tupana'ga ei hako: “Tokojahu kiro pyytuna pyteri pe.” A'ea Tupana'ga ei hako. A'ero kojahuro. Agwamo ga jitehe ombokojahu nhaneakaği pe imbopyahuavo nhandereaporogita ikwahavuka okatukatua nhande ve Cristo'ga kwahavukarame nhande ve. A'ereki Cristo'ga okwahavuka Tupana'ga katukatua nhande ve.

⁷ Ore Cristo'ga mombe'urame ore ko itujuga apopyra ja – kiroki gwereko mbatepyryva ipype. A'ereki itujuga apopyra ndipopoakari ohağe'yma gwaramo. Ore na jitehe ndorepopoakari pyryheteva'ea mombe'gwovo katu Cristo'ga mombe'gwovo katu. Tupana'ga ki a'e te ore mbopopoaka ore pojdkavo. Nurã ore Cristo'ga mombe'ukatui ojipe'ga pe. A'ero ga ei: “Tupana'ga popoakahetea opoko Paulo'ga.

Nurã Paulo'ğa Tupana'ga nhi'ĩpo'rupavi Cristo'ga mombe'ukatuavo nhande ve," ei ğa.

⁸ Tupana'ga arõe'ỹve'ğa ombuhu hahypar-avuhuva'ea ore ve jipi tomombe'uyme ti ğa Cristo'ga javo novĩa. Emo ğa nomombigi oreremimombe'ua. A'ereki ore Cristo'ga mombe'u jitehe. Oroko tehe ore jipi marã po ti nhande rekoi javo novĩa. Emo Tupana'ga ore poko jipi nahã ti pe ndekoi javo.

⁹ Otiruahũro ore ve ğa ndekote'vate'vari okookovo ore rehe novĩa. Emo Tupana'ga ndorerejari ğapo pe. Tomano ti ğa javo novĩa ğa ore mbote'varuhui. Emo ore noromanoi oropo'ama'java.

¹⁰ Nane'yimi ore manoi ğwerĩ nhandepojykaharete'ga ja Jesus'ga ja. A'ereki ga'arõe'ỹve'ğa ore juka pota no novĩa. Emo Jesus'ga ndorejukaukari ğa pe. A'ereki ga oko ore pyri. Nahã Jesus'ga ore pokogi tokwaha ti ğa jikwerava'java javo.

¹¹ Ağwamo ğa ore juka pota novĩa ore Jesus'gareheva'ero ğwaramo. Ore ve tiruahũro jipi. Emo Jesus'ga noremomanoukari tokwaha ti ğa jikwerava'java javo. A'ereki ore repiagame ğa e'i: "Jesus'ga ko oko reki Tupana'ga pyri Paulo'ğa pokoga ğa mongovo Tupana'ga pyri no," ei ğa.

¹² Ore Jesus'ga mombe'urame ğa ore juka pota. Emo oreremimombe'ua pemongoağwama Tupana'ga pyri. A'ereki pe oreremimombe'ua rendu katu.

¹³ Tupana'ga rembikwatijarukara omombe'u ahe'eagwera hako. E'i:

“ ‘Ajiko ji Tupana'ga rehe.

Nurã ji ga mombe'ui,' ei ahe," e'i ikwatijaripyra hako.

Na jitehe ore jikogi Tupana'ga rehe. Nurã ore ga mombe'ui ojipe'ğa pe.

¹⁴ A'ereki ore orokwaha hete nhanembogwera-avağwama. Tupana'ga ombogwera nhandepojy kaharete'ga Jesus'ga hako. Nhande jikoty'aro ğwaramo Jesus'ga pavēi ti Tupana'ga nhande mbogweravi nehē no. A'ero ti ga ore mboukwahavi pe ndeheve nehē.

¹⁵ Pe ndepyga reki ore nhimomiranami hahyva'ea pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'ereki ore ga mombe'urame pe me pejiko pe ga rehe. A'ero Tupana'ga imombyryvi pe me. Igwaigwavete ti ğa nde'yjuhuro nehē - kiroki ğa ojiko ga rehe garemimombyryva kwahava no. A'ero igwaigwavete ti ğa nde'yjuhuro - kiroki ğa Tupana'ga mbohete hete ndepyry hete nde javo.

Xajiko Jesus'ga rehe imboha'uva nhanderuhava yvagi pe

¹⁶ Ore Cristo'ga mombe'u katu jipi a'ero orojirokwa. Igwaigwavete ore ymyahūramo oropopoakare'ÿre'ymamo jipi novīa. Emo orereaporogita igwaigwavete Tupana'ga imbopyahui jipi imbopopoakara'jara'java.

¹⁷ Ga imbuhurame hahyva'ea ore ve kiro ore ei: Ndahahyhetei novīa. Kotihī po ti ipigi ore hugwi, oro'e ore. Hahyva'ea rehe ti Tupana'ga imombyrymbyryvi ore ve yvagi pe nehē ore mongovo ojipyri avuirama nehē. Nurã

aḡwamova'ea hahyva'ea Tupana'ga remimom-byryvaḡwama. Koji'i hete ranuhũ ti garemimom-byryva ore ve hahyva'ea hohe! Ikatu hete hete ti ore ve avuirama nehẽ.

¹⁸ Nahã ore ei. A'ereki ore toromondo orerea-poroḡita yvagipeva'ea rehe pyryva'ea rehe imohina. Noromondo ore orereaporoḡita avova'ea rehe hahyva'ea rehe imohine'yma. Nimbegwei po ti avova'ea momina hahyva'ea nehẽ. Yvagipeva'ea po ti namominaḡwami pyryva'ea nehẽ.

5

¹ Nahã ore ei. A'ereki ore orokwaha nhanderuhavaḡwama yvagi pe. Avo yvya koty nhande xakoahi'vi. Po nhande manoi nhande ve Tupana'ga gwereko yvagi pe nhanderuhava – kiroki a'ea Tupana'ga oapo nhande ve avuiramava'ea. Pevo ti nhande ruvi avuirama nhanemanoe'yma'java nehẽ.

² Nhanderekorame yvya koty nhande ndiavy'ahetei xaju pota hete nhande yvagi pe nhanderuhava pype javo.

³ Nhanderuvame nhanderuhava pype yvagi pe nhande tireko a'ea jipi.

⁴ Avo yvya koty nhanderekoahi'virame nhande rekoveveuhui. A'ereki nhande xaju pota nhanderuhava pype yvagi pe. Ndia'ei reki nhande: Ndiajupotara'javi avo xamano javo. A'ea rũi nhande ei. Nhande manoe'ymame vehevi pyry nhande hoi yvagi pe nhandekovo avuirama nehẽ. A'ea nhande ipotari.

⁵ Tupana'ga tuhẽ opota hete a'ea jitehe nhanderuva yvagi pe ojipyri. Nurã ga nhande mboavujikweri. Ombuhurukaripe ga gwa'uva nhandeve. Nahã ga ikwahavukari nhandeve nhanderuhavaḡwama ojipyri.

⁶ Nurã nhande roryhetero jipi. Avo yvya koty nhanderuvame, Cristo'ga rovakie'ỹ nhandepojykaharete'ga rovakie'ỹ nhande rekoi a'ero. A'ea ore orokwaha.

⁷ A'ereki nhande ndihepiagi ga kiro novĩa. Emo nhande xajiko ga rehe.

⁸ A'ea'ja ji pe me a'ero: Nhanderory hete nhande. A'ereki nhande tipota hete nhandehoḡwama Cristo'ga pyri. Nurã pyry nhandeve nhanemanoa. Nhanemanorame ti nhande hoi yvagi pe nhandejupa nhandepojykaharete'ga pyri nehẽ.

⁹ Nurã ore jirokwari ga nhi'ĩpo'ruavo jipi tonhimohẽ hete ti ga nhande rehe javo. Ore rekorame yvya koty na jitehe ore rekorame yvagi pe ore ga monhimohẽhetepotari orojihe.

¹⁰ A'ereki Cristo'ga ikwepykara'ga nhandeve. Xaho pa ti nhande Cristo'ga rovai pyteri pe nehẽ tokwepy ti ga nhandeve nanani nehẽ. Po nhande rekote'varuhui avo yvya koty, a'ero ti ga ikwepygi imbuhua hahyva'ea nhandeve nehẽ. Po nhande rekokatui yvya koty, a'ero ti ga ikwepygi imbuhua pyryva'ea nhandeve nehẽ.

Ahereaporogitapyahua

¹¹ A'ero ore ikwahavi nhandepojykaharete'ga nhimombojya ga omondo hahyva'ea okote'varuhuve'ga pe javo. A'ero ore ga mombe'ukatui ojipe'ga pe tomomboruka ti

ġa ga pe okote'varuhua javo. Tupana'ga orereaporoġitakatua kwaha hete. Po pe orereaporoġitakatua kwahahetei pejiyvvyteri pe no, a'ea pyry ji ve.

¹² A'ea pe ore erame po pe ei: “Kiro Paulo'ġa nhimbohetea'javi ojikwahavuka nhande ve,” pe'ji po pe pejiyvvyteri pe. Noronhimbohetehe reki ore javo pe me. Oro'e ore pe me pejoryjory ti ore rehe javo. Igwete po ti pe ore mombe'ukwahavi ore repyga ġa pe – kiroki ġa onhimbohete tehe orepyry hete ore javo. Emo ġa heaporoġita te'varuhu reki.

¹³ Ojipe'ġa e'i: “Paulo'ġa ndokwahavi heagwryve'ġa ja Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo jipi,” ei ġa novġa. Emo nahā ore rekoi Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo timbohoryory ti Tupana'ga javo.

Ojipe'ġa e'i: “Onhimbovyvy Paulo'ġa ikwahaheteavo gweaporoġitakaturu Cristo'ga mombe'ukatuavo,” ei ġa. Oronhimbovyvy tuhē ore Cristo'ga mombe'gwombe'gwovo pe me tipoko ti ġa ikwahavuka ġa pe javo.

¹⁴ A'ereki Cristo'ga nhande arō hete. Nurā ore ei: Cristo'ga remiarōa ġwaramo timombe'u tuhē nhande Cristo'ga ojipe'ġa pe. A'ereki ore orokwaha hete gamanoa yvyakotyve'ġa ndepykavamo. A'ereki ġa ndekote'varuhuro ġwaramo Tupana'ga e'i: “Omanomba ti ġa ogwovo hahyva'ea ruvihava pype a'ero nehē,” ei ga. Cristo'ga ki a'e te e'i: “Jihi ojipejiva'ero ti tamano ġa ndepypava imomboa ġandekote'varuhua ġa hugwi tohopavyme ti ġa hahyva'ea ruvihava pype javo.”

Nurã ore ei: Cristo'ga yvyakotyve'ğa ndepypavi omanomo. Nurã gamanoa kwahyro ға ndehe nhaporemo, oro'e ore.

¹⁵ Cristo'ga omano yvyakotyve'ğa ndepypava toko ti ға nhiremimbotarimova'ea rupi a'ero javo – kiroki ға ombopyahuuka ojeaporoğita ga pe. Tokoa'javyme ti ға ғwemimbotarimova'ea rupi kiro javo Cristo'ga ға ndepygi omanomo okwer-ava'java, oro'e ore.

¹⁶ Nurã orojikogirẽ Cristo'ga rehe ore ndoro'etehea'javi ojipe'ğa pe ikwahave'ymame ғandeaporoğita. Ymya ore eteheyypi Cristo'ga pe no ga ko yvyakotyva'ea jate javo. Orojikogirẽ ga rehe ore ndoro'ea'javi a'ea ga pe.

¹⁷ A'ero ji ei: Cristo'ga pavẽi ға jikoty'arame ғandeaporoğita ipyahu. Gandeaporoğitate'varuhua opi. Pehendu ti! Gandeaporoğita ipyahu!

Na Tupana'ga nhiarõukari pe me imbopy-ahuavouka pendeaporoğita

¹⁸ Tupana'ga ombopyahu nhandereaporoğita imombiga nhandereaporoğitate'varuhua. Gaha omondo Jesus Cristo'ga yvya koty javo ga pe: “Yvyakotyve'ğa ndojikoty'ara'javi ji pavẽi ji arõe'yma. Emano ti ға ndepyga. A'ero ti ji nhiarõukari ға pe nehẽ,” ei ga. Cristo'ga manoro ғwaramo Tupana'ga nhiarõukari nhande ve. A'ero nhandejikoty'ari ga pavẽi ga aromo.

A'ero Tupana'ga ei ore ve: “Ji mombe'u ti ojipe'ğa pe kiro,” ei ga. “Pe'ji ti ға pe nhaporemo: ‘Na Tupana'ga nhiarõukari pe me

imbopyahuavouka pendeaporogita.' A'ea ti pe'ji ġa pe ġa mbojikoty'a ji pavēi," ei Tupana'ga ore ve.

¹⁹ A'ereki Cristo'ga manoro ġwaramo yvyakotyve'ġa pe Tupana'ga onhiarōuka ġa pe imomboā ġandekote'varuhua henonha'jave'yma ikwahava'jave'yma. "A'ea ti pemombe'u ġa pe," ei Tupana'ga ore ve.

²⁰ Cristo'ga repykaramo ore rekoi. A'ereki Tupana'ga omombe'uuka ore ve. Ga e'i: "Pe'ji ti ġa pe: 'Pehendu katu ti'," ei ga. Cristo'ga repykaramo ore ehetei a'ero: Na Tupana'ga nhiarōukari pe me imbopyahuavouka pendeaporogita.

²¹ A'ereki Cristo'ga ndokote'varuhuangavi'i'ive'ga, ga pe Tupana'ga gwerekouka nhanderekote'varuhua nhande repyga. A'ea ga herekoukari Cristo'ga pe Cristo'gareheve'ġa ti togwereco jipyryva javo.

6

¹ Tupana'ga moiruamo ore ehetei pe me a'ero: Tupana'ga pe arō hete imombyryva pe me. Peko hete ti gapyryva rehe pejikokatuavo a'ero tomombyryteheyme ti ga pe me.

² A'ereki Tupana'ga e'i ikwatijaruka hako:

"Oho nhiremimombyryhava japiavo.

A'ero pe erame ji ve ji pe nenduvi pe mombyryva.

Oho nhirembipokohava japiavo.

A'ero ji pe pokogi imomboā pendekote'varuhua pe hugwi."

A'ea Tupana'ga ei hako.

Pehendu ti! oro'e ore. Aġwamo tuhē Tupana'ga pe mombyrypotahetei. Aġwamo tuhē ga pe

pokopotahetei imombopota pendekote'varuhua pe hugwi, oro'e ore.

Paulova'ea oko katu tiruahũrame ahe ve

³ Oroko katu pota ore jipi te'ite'varuhuyme ti ġa ore Cristo'ga mombe'urame. Po ti ore rekote'varuhui, a'ero po ti ojipe'ġa ei nehẽ: “Omombe'u tehe Paulo'ġa Cristo'ga nhi'iġa. A'ereki ġa vehevi ndokoi ganhi'iġa rupi okote'varuhuavo. Tiroviaryme ti ġanemimombe'ua a'ero,” e po ti ġa a'ero nehẽ.

⁴ Nane'yemi ore rekokatupotari te'i katu ti ġa ore ve javo. “Tupana'ga pe Paulo'ġa poravykyi,” e'i katu po ti ġa a'ero nehẽ.

Oronhimomirana ore tiruahũheterame ore ve. Oronhimomirana ore hahyrame ore ve no. Ite'varuhurame ore ve no ore oronhimomirana.

⁵ Ore nupanupã ġa. Ore mongi tehe ġa cadeia pype. Ojatykatyka ġa ore ve onhimboahiheteavo ore rayvaheteavo. Nane'yne'yemi ore poravykyhetei Tupana'ga mombe'gwombe'gwovo. A'ero ore ndorokikatukatui ypytunimo. Ore ndoro'uro'ui no. A'ea rupi nhaporemõ ore rekokatui oronhimomiranama tikwahavuka ti ġa pe nhandeporavykya Tupana'ga pe javo.

⁶ Orereaporoġita pyry ore orokokatuavo ikwahavuka ġa pe oroporavykya Tupana'ga pe. Orokwaha hete ore Cristo'ga mombe'ua. Ndorohaykai ore ojipe'ġa ġa ndekote'varuhurame ore ve. Oroko katu ore ġa pe. Nahã ore rekokatui oronhimomiranama tokwaha ti ġa oreporavykya Tupana'ga pe. Tupana'ga ra'uvapyryva ore poko ore poravykyrame Tupana'ga pe. Oroarõ hete ġa.

7 Ore a'itituhẽva'ea mombe'u Cristo'ga mombe'gwovo. Jukwaha Tupana'ga popoakara ore pokoga. Tupana'ga ore mombyry. A'ero ore Cristo'ga mombe'ui ġa pe. Ore orojiko hete Tupana'ga rehe ġa ete'varuhurame ore ve. A'ero ġa ikwahavi oreporavykya Tupana'ga pe.

8 Ojipe'ġa e'i katu ore ve. Ojipe'ġa e'i te'varuhu ore ve. Ojipe'ġa ore mbotegwete. Ojipe'ġa ore mbohete. Ojipe'ġa e'i ore ve Paulo'ġa i'mbe ahe moandyandyita javo novĩa. Emo ore oro'e katu reki a'itituhẽva'ea mombe'gwovo. Jukwaha a'ero oreporavykya Tupana'ga pe.

9 Ojipe'ġa e'i ore ve okoteheve'ġa ko Paulo'ġa javo. Emo ojipe'ġa ore kwaha hete reki Paulo'ġa oporavyky Tupana'ga pe javo. Oromano gwereg-werevi ore. Emo ore orokoji reki. Ore nupanupã ġa. Emo ġa ndorejukai reki.

10 Ndorovy'ari ore novĩa. Emo oreroryrory ore jipi orojikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavẽi. Norembateri'i'i ore. Emo ore oromombyry reki ġa pe ġa mbojikogukarame ga rehe. A'ereki ġa jikogame ga rehe Tupana'ga omombyry hete ġa pe. Ndorogwerekoi ore mbatera. Emo Tupana'ga omombyry pa ore ve.

11 Pe me Corintopeva'ea pe ore imombe'upavi orereaporoġita ikwahavuka pe me. A'ereki ore opoarõ hete.

12 Ore opoarõ pota ikwahavuka orereaporoġita pe me. Emo pehe ko norearõpotari ikwahavukare'yma pejeaporoġita.

13 Kiro ji nhi'igi pe me penduva'ġa ja. Pejipy ti ore arõheteavo!

Tapejihe'ari ti Tupana'ga arõe'ÿve'ğa ndehe

14 Tapejihe'ari ti Tupana'ga arõe'ÿve'ğa ndehe pejogwerekoe'yma ġa pavēi. A'ereki tegwete okokatuve'ğa jihe'akatua okote'varuhuve'ğa ndehe. Na tuhē! Kojahua ndojihe'ari ypytuna rehe. Na jitehe heaporoġitapyahuve'ğa ndojihe'akatuaġwami te heaporoġitate'varuhuve'ğa ndehe.

15 Na tuhē! Tegwete ġajogwerekokatua Cristo'ga Diabo'ga pavēi. Cristo'gareheve'ğa ndeaporoġita ko Cristo'gareheve'ġarūive'ğa ndeaporoġita atyvi.

16 Tupana'ga mbohete-hava pype ndogwerekoi ha'angava – kiroki a'ea pe ġa e'i oreremimbohete-hara. A'ereki a'ea ndojogwerekokatui Tupana'ga pavēi. A'ereki pevo Tupana'ga ruvi jipi. Gareheva'ero nhande tuhē xako Tupana'ga mbohete-havamo avuiramave'ga mbohete-havamo. Nhan-depyteri pe ga ruvi no. A'ea pe tuhē Tupana'ga ei javo hako:

“Aju ti ji ġa pyri jitekovo ġapyteri pe.

Jihi po ti ġa ji mbohetei nehē.

Oko ti ġa nhinhi'iġarupiva'ero nehē,” ei Tupana'ga hako.

17 Nurã nhandepojykaharete'ga Tupana'ga ei onhi'iġarupive'ğa pe hako:

“Pejipe'a ti ġa hugwi pejipohia ġa mbopog-wee'yma

– kiroki ġa ndojikogi ji rehe.

Tapekoi'i'i ġandekote'varuhua rehe.

A'ero ti ji ei pe me nehē: ‘Hepejijo ji pyri’,” ei Tupana'ga hako.

18 “Ji ti ako penduveteramo a'ero nehē.

Pe ti peko jira'yramo nehē,” ei Tupana'ga hako.

Ga ko ġapoykaharetero ojipe'ġa hohe ġa mondomondopava onhi'ġa rupi.

7

¹ Tupana'ga e'i a'ea nhande ve no. Nurã ti xapohi pa nhanderekote'varuhua hugwi: kiroki nhandera'oa mbote'va, kiroki nhandereaporogita mbote'va no. A'ea ore ei pe me oreremiarõa pe. Tikwaha nhande Tupana'ga popoakara gapyryva reheve. Nurã ti xako pa garemimbotarimova'ea rupi nhandekokatuavo.

Horyory Paulova'ea Corintopeva'ea rehe

² Peko ti ore rehe ore arõheteavo. A'ereki ore ndorokote'varuhui pe me. Nopombote'varuhui ore. Nopomoandyandyi ore no.

³ A'ea pe ji erame ji nda'ei pe me: Pe'e te'varuhu pe ore ve. A'ea ji nda'ei. A'ereki ji a'e jipe pe me ko: Opoarõ hete ore. A'ero po ti ore jikoty'ari pe pavēi nehē nhande manorame nehē. Nhanemano'e'ymame na jitehe nehē no.

⁴ Ajiko hete ji pe ndehe ġa ji arõ hete javo. Opombohete ji. Penogatu pe jipy'a ji mbohoryheteavo kiro tiruahūrame vehevi ore ve.

⁵ Ore rurame Macedôniapeve'ġa gwyri pe orepy'a ndukatui. A'ereki nane'ymi tiruahū ore ve. Ga ore rayvayva. Oko tehe orepy'a no.

⁶ Emo Tupana'ga onoġatu ovy'are'ỹve'ġa py'a jipi. A'ero ga onoġatu orepy'a ore mbohoryva Tito'ga mbuhua ore pyri.

⁷ Garuro ġwaramo orepy'a rukatui kiro. Garemimombe'uro ġwaramo orepy'a rukatui no. A'ereki ga pe mombe'u javo: “Corintopeve'ġa jipy'a noġatu,” ei ga. “Ga nde repiaga'u hete,” ei ga

ji ve. “Ndovy'ari ġa ore Paulo'ga mongoveveuhu javo,” ei ga. “Okò hete ġa nde rehe ovavagahiva nde rehe,” ei ga ji ve pe mombe'gwovo. Ganhi'ġa renduvame koji'i ji roryroryvamo.

8-9 A'ereki ji akwaha kiro pepohira pejikote'varuhua hugwi. A'ereki pe pepohi pejikote'varuhua hugwi imonhi'ġame nhirembikwatijaripyra – kiroki a'ea ji akwatija nhinhi'ġahyavo pe me ikwehe. Nhirembikwatijaripyra imondoi hahyva'ea pe me heikwehe. Ikwahavame ji rekoveveuhuna'ēi. A'ereki jivytyeri pe ji a'e: Maraname ji akwatija nhinhi'ġahyavo ġa pe? Emo avuirama rūi reki hahy pe me. Ndakoveveuhua'javi ji kiro. A'ereki hahyrame pe me pe pekoveveuhu pejikote'varuhua rehe. A'ero pe pohiri jugwi pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe. Ndajiroryvi reki ji hahyro ġwaramo pe me. Emo pejikote'varuhua hugwi pe pohiro ġwaramo ji roryhetero. A'ereki a'ea pyry reki pe me. Nurā ji ei: Ndorokote'varuhui ore pe me ikwatijarame pe me ikwehe.

10 A'ereki pejikote'varuhua rehe pevy'are'yma ġwaramo pe pepohi jugwi pejikovo Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. A'ero pe ndapekoveveuhuaġwami pejikote'varuhua mombora rehe. Yvagi pe po ti pe hoi nehē imomborukaro ġwaramo pejikote'varuhua Tupana'ga pe. Ojipe'ġa ki a'e te ġa ndekoveveuhutehei. A'ero ġa ndopohiri jugwi onhimondovo hahyva'ea ruvihava pype.

11 Pehepia ti pejeaporoġita jirojijyja pevy'are'ymame pejikote'varuhua rehe pejikovo

Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi. A'ero pe penhimbovyvy kiro. Pe pejirokwa pota pejikokatuavo pejivavagahiva pejihe kiro. Penhimonha'nga pe pejikote'varuhuagwera rehe. Pekihihi pe tiruahũ po ti ore ve a'ero nehẽ javo. Pe ji repiaga'u hete pe ji arõheteavo. Pemondo pe hahyva'ea pepyteripeve'ga pe topohi ti ga okote'varuhua hugwi javo. Nahanahã pe pehepiuka pa ore ve a'ero pejipohira pejite'varuhua hugwi.

¹² Akwatija ji pe me nhinhi'igahyavo pepyteripeve'ga ti topohi okote'varuhua hugwi javo ikwehe. Akwatija ji pe me tapemohigatu ti ga pe no javo. Ga pe ji ei – kiroki ga pe ga okote'varuhu. Koji'i hete reki ji epotari ikwatija pe me tapekwaha ti pe'agatarahiva ji rehe javo. Nurã Tupana'ga ji repiagame ji ikwatijari pe me heikwehe.

¹³ Ore pendeaporogita rerojijya kwahavame pyry hete orep'y'a.

Koji'i hete ore roryroryvamo Tito'ga roryva rehe no. A'ereki gapy'a u katu pe ndehe. A'ereki pe nhaporemopevy'a hete ga rehe ore reheve. Pe pembohory ga ga vahemame pe pyri heikwehe.

¹⁴ Gahoa renonde pe pyri ji pe mombe'ukatui ga pe pe mboheteavo oko pota ġa Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi javo ga pe ikwehe. Na tuhẽ pe ndekoi ga vahemame pe pyri heikwehe. A'ero ji poyjahetero. Nane'ymi ore imombe'ukatui a'itituhẽva'ea pe me. Na jitehe ore imombe'ukatui a'itituhẽva'ea pe mombe'urame Tito'ga pe pe mboheteavo.

15 Tito'ga pe arõhetei ikwahava pendekokatua ojapyakavo pe ndehe. A'ereki pe nhaporemo pehendu katu ganhi'iġa pejipohia pejikote'varuhua hugwi. Pejikoveveuhuavo pejikote'varuhua rehe pe pejikoty'a pota ga pavēi ga vahemame pe pyri.

16 A'ea kwahavame ji roryroryvamo jijikoga tuhē pe ndehe pe ndekoro ġwaramo Tupana'ga nhi'iġa rehe.

8

Pejirokwa ti imondovo Judéiapeve'ġa pe, ei ahe

1 Oreirūramo ko pe, oro'e ore pe me pejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe ore ja. Kiro ore ikwahavukari pe me. Macedōniapeve'ġa gwyrripeve'ġa pe Tupana'ga remimombyryva ġwaramo ġa imondoi oitambere'ia - kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe onhimono'oġa tihendu ti Tupana'ga nhi'iġa javo.

2 Tiruahū hete ranuhū ġa pe ikwehe novīa. Emo ġa ndoryndoryhetero reki. Nimbateri hete ġa oporia'iro novīa. Emo ġa imondohetei reki oitambere'ia ojipe'ġa pe toropoko tuhē ti ġa javo. "A'ereki ġa koji'i iporia'i ore hohe imbatere'yma," ei ġa ikwehe.

3 Akwaha tuhē ji ġanemimondoa. Nahā ġa ja'roja'rogi oitambere'ia imondovo: Kiroki ġa ndahe'yiva'ea rereko - ġahā omondo'i. Kiroki ġa koji'iva'ea rereko - koji'i ġa imondoi a'ero. Omondo hete tuhē ġa ore monhimomby'avo. Marā ġa omondo hete herekoe'yname? oro'e ore.

Gwemimbotarimo ġa imondoi. Ore ndoro'ei ġa pe.

4 “Na ore imondoi ojipe'ğa pavēi nhaneirũ'ğa pe Tupana'ga remimo'ēhara'ğa pe,” ei ға ore ve imondopotaheteavo. “A'ereki ahã ға pe ogwryi pe Judéia pe. Peroho ti ға pe a'ero,” ei Macedôniapeve'ğa gwyrivepe'ğa ore ve ikwehe.

5 Oronhimomby'a ore ғandekokatua rehe. A'ereki Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi okovo ға e'i ypy Cristo'ga pe nhandepojykharete'ga pe ore po'ru ti javo. Aerē Tupana'ga ipotaro ғwaramo ға ei ore ve no ore po'ru ti javo. Nahã Macedôniapeve'ğa gwyrivepe'ğa ei oporavykypota Tupana'ga pe ore ve no.

6 A'ero ore Tito'ga mondopotari pe pyri. A'ero ore ei Tito'ga pe ikwehe: Ehoa'ja ti Corintopeve'ğa pyri itambere'ia imono'oğuka ға pe no. A'ereki ymyahũ ға omondo pota no nhaneirũ'ğa pe imbatere'ŷve'ğa pe nde ға mombe'urame ға pe, oro'e ore Tito'ga pe ikwehe.

Kiro ga hoa'javi pe pyri ipyhyga itambere'ia pe hugwi imono'ono'oğukapava. A'ero ti pehe Macedôniapeve'ğa pavēi Judéiapeve'ğa pokogi itambere'ia mondovo ға pe imombyryva nehẽ.

7 Pejiko hete pe Tupana'ga rehe. Penhiĩ kwaha hete pe Cristo'ga mombe'ukatuavo gamombe'ua kwahaheteavo. Pejirokwa hete pe peporavykyavo Tupana'ga pe. Pe ore arõ hete. Nahanahã pe ndekohetei ojipe'ğa hohe pa. Na jitehe ti pejirokwa hete imombyryva ojipe'ğa pe no imondovo katu itambere'ia Judéiapeve'ğa pe.

8 Nanhi'igahyi ji pe me pemondo tuhẽ ti jave'yma. Pyry po pe imondoi hamo, a'e ji. Amombe'u ji pe me Macedôniapeve'ğa nemimondopotara ko. A'ereki ji a'e jivyvyteri pe:

Henduvame po ti Corintopeve'ğa imondopotari na jitehe nehẽ no. A'ero po ti ji ikwahavi ғанеміарõhetea nehẽ, a'e ji jiyvyteri pe.

⁹ A'ereki pe pekwaha tuhẽ Jesus Cristo'ga remimombyryva nhandepojykaharete'ga remimombyryva ga nhande arõhetero ғwaramo. Jypya ga huvihavamo oko yvagi pe Tupana'ga pyri okovo Tupana'ga katukatua pyteri pe pyryva'ea herekopava. Gwereco pa ga hako novĩa. Emo ga opohi pa jugwi ua avo yvya koty onhimongovo okoteheva'ero nhande ja. A'ero ga manoi nhande repyga toho ti ға yvagi pe herekopava nehẽ javo. Pekwaha pe Jesus Cristo'ga remiarõhetea ga javijitehe ti tiarõ hete ojipe'ğa a'ero javo.

¹⁰ Kiro jireaporõgita pe me nahã ti pemondo nehẽ javo. Ereki pe ypy pemondo pota itambere'ia nhaneirũ'ğa pe Judéiapeve'ğa gwyripeve'ğa pe heikwehe. A'ea rupi pe imono'oği a'ero. Emo pe napemono'ombavi reki. Nurã kiro jireaporõgita ko nahã: Pyry hete pe imono'ombavi kiro, a'e ji.

¹¹ Pemondo pota pe heikwehe. Na jitehe kiro a'ero. Pejirokwa ti imono'ombava toromondo ti imbatere'ÿve'ğa pe javo. Kiroki a'ea pe pereko – a'ea ti peja'ro imono'oğa ға pe. Po pe pereko he'yjuhuheteve'ea, a'ero ti pemono'õ he'yiva'ea. Po ndahe'yiva'ea pe pereko, a'ero ti pemono'o'ngi.

¹² Po pe imondopotari ға pe, a'ero pyry Tupana'ga pe penemimondoa. A'ereki penemimondopotara rehe Tupana'ga onhimohẽ. Nurã ji ei: Pemondo katu ti peitambere'ia ға pe. Herekorange ti peja'ro pota imondovo ға pe a'ero. Pe

herekoe'ymame Tupana'ga nde'i reki pe me embuhu jave'yma.

¹³ Tapemondopavi ti pejihugwi imbatere'ỹve'ģa pe, a'e ji. Po ti pe imondopavi nehē, a'ero po ti imbatere'ỹve'ģa gwereko pa pe herekoe'ymame nehē.

¹⁴ Ojogwetakwera'ja ti ģa pe pavēi, a'e ji. Aģwamo reki pe herekohetei. Peja'ro ti mo ģa pe a'ero kiro. A'ero ti ģa kiro herekoi. Aerē po ti pe ndaperekoa'javi nehē. A'ero ti ģa jipygi imbuhua pe me ģa herekoheterame nehē. A'ero po ti pe herekoi nehē no. Nahā ojopokogame ahe nhaporemo herekoi jipi a'ero.

¹⁵ A'ea pe Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei o'erame:

“Kiroki ģa omono'ō he'yjuhuva'ea
 – ģa ndogwerekoi hembyruera.
 Kiroki ģa omono'ō ndahe'yiva'ea
 – ohy reki ģa ndehe.”

Titova'ea oho pota imono'ōpokoga

¹⁶ Tupana'ga rehe ore roryroryvamo ndepyry hete nde javo ga pe. Nahā ore ga mbohetei. A'ereki ga pe pokopotaruka Tito'ga pe. A'ero ore javijitehe Tito'ga pe pokopotari.

¹⁷ Ore ga mondoa'ja pota pe pyri a'ero javo ga pe. Kotihī ga ei reki: “Aho tuhē ti.” A'ereki ga tuhē oho potaripe pe pyri pe pokopotaheteavo. Nurā ģwemimbotarimo ga hoi pe pyri a'ero.

¹⁸ Kiro ore ojipe'ga mondoi Tito'ga rupi pe pyri no. Ga ko nhaneirū'ga ojikoga ģwaramo Cristo'ga rehe. Cristo'gareheve'ģa nhaporemo ga kwaha hete pyry hete ga javo. A'ereki ga Cristo'ga mombe'u katu katu jipi.

19 Koji'i ji ga mombe'ui pe me kiro. A'ereki Cristo'gareheve'ġa Macedônia pe e'i ga pe toho ti ga Paulo'ġa ndupi Judéiapeve'ġa gwyri pe javo. Aerē po ti ga hoi ore rupi a'ero orepokohavamo ore herohorame peitambere'ia pevo nehē – kiroki penemimondoa Macedôniapeve'ġa nemimondoa no. Orogweroho ti ore imbatere'ŷve'ġa pe ġa ti tombohete Cristo'ga javo. Ga po ti e'i nehē: “Pyrý hete Cristo'ga nhandepojoykaharete'ga. A'ereki ga ombuhuruka itambere'ia nhande ve,” e po ti ġa nehē. Orogweroho ti ore imbatere'ŷve'ġa pe tokwaha ti ġa nhanerembipokopotara javo.

20 Orojirokwa hete ore te'ite'varuhuyme ti ġa ore ve javo. Nurã ore ei: Toho ti ga ore rupi. Ohorame ore rupi ore pokoga ti ga hepiagi ima'ema'ēkatua penemimondohetea imbatere'ŷve'ġa pe nehē. A'ereki ore oro'e: Mara'ngu po ti jara'ġa ete'varuhuavo ore ve nehē javo: “Noma'eġatui reki Paulo'ġa imbatere'ŷve'ġa pe imombytavo jara ojive”? A'ea po ti ġa ei nehē, oro'e ore. Nurã ko pyry ore ve ga hoi hepiaga imombe'ukatuavo.

21 A'ereki ore oromondo orogweaporoġita orokokatua rehe tokwaha ti ġa a'ea javo. Tupana'ga jate rūi ti tokwaha orekokatua. Ojipe'ġa ti tokwaha no.

22 Kiro ore akoja'ga mondoi pe pyri Tito'ga rupi. Ga ndupi ore ojipe'ga mondoi no. Ga ko nhaneirũ'ga no ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Irũiru'ġa rehe ore ga mboporavykyvykyrame nane'ymi ga ore nhi'ġpo'rupotari oporavykykatuavo Tupana'ga pe ojipe'ġa pokopokoga. A'ero ore pe mombe'urame

ga pe ga jikogi pe ndehe omondo po ti ġa imbatere'ỹve'ġa pe Judéia pe nehē javo. Koji'i ga poravykypotari Tupana'ga pe kiro. A'ero ga hopotari pe pyri pe pokoga nehē.

²³ Oro Tito'ga, ga ko nhimoirũharamo oko oporavykyavo ji pavēi pe pokoga. Akoja'ġa – kiroki ġa oho ga rupi nhaneirũ'ġa – ġa oporavyky katu Cristo'ga mombe'gwovo nahā ga mboheteavouka. Oho ġa Cristo'gareheve'ġa ndepyga.

²⁴ Tito'ġa vahemame pe pyri pemboapy ti ġa pejipyri pendoryndoryvamo ġa ndehe. A'ero po ti Cristo'gareheve'ġa Macedôniapeve'ġa ikwahavi penemiarõhetea. E'i po ti ġa no: “Paulo'ġa omombe'u katu Corintopeve'ġa mboheterame,” e po ti ġa nehē.

9

¹ Akwatija tehe ji kiro pe me itambere'ia mondo mombe'gwovo – kiroki a'ea ore orogweroho pota Tupana'ga remimo'ēhara'ġa pe Judéia pe.

² A'ereki pe pemondopotaripe ġa pe. A'ea ji akwaha pe mboheteavo pe mombe'urame Macedôniapeve'ġa gwyripeve'ġa pe – kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe. A'e ji ġa pe ikwehe: Ymya Gréciapeve'ġa gwyripeve'ġa Corintopeve'ġa ei timondo ti itambere'ia ġa pe javo. A'ea ji ei pe mombe'gwovo ġa pe ikwehe. A'ero henduvame he'yjuhuve'ġa imondopotari no.

³ Amondo ji kiro Tito'ġa pe pyri a'ero tomono'oġuka tuhē ti ġa Corintopeve'ġa pe itambere'ia javo. A'ereki ji a'e jipe Macedôniapeve'ġa pe: Omono'ono'oġipe Corintopeve'ġa kiro itambere'ia imbatere'ỹve'ġa

pe. Amondo ji kiro Tito'ġa pe pyri a'ero te'iyme ti ġa Paulo'ġa omombe'u tehe Corintopeve'ġa ore ve.

⁴ Po ti pe napemono'oġi ve itambere'ia ji Macedôniapeve'ġa nderohorame pe pyri nehē, a'ero po ti ġa ikwahavi nehē. A'ero po ti ore ndorepoyjayjari orojiko tehe ore Corintopeve'ġa ndehe javo nehē. Nda'epotari ji pepoyjayjare'ymaġwama rehe no.

⁵ Nurā jiyapyakarama hehe ji ei Tito'ġa pe: Nhiirūramo peho na'ē ti Corintopeve'ġa pyri ji renonde imono'ombavuka ġa pe itambere'ia – akoja pe ġa e'i toromondo ti javo, a'e ji. A'ero po ti ġa imono'oġipyra mboavujikweripei jirura renonde nehē, a'e ji ġa pe. A'ero ti ojipe'ġa ikwahavi javo nehē: “Ġa tuhē omondo hete pota imono'oġa gworygworyvamo. Gwemimbotarimo ġa imondoi. Ojipe'ġa nde'i ġa pe.” A'ea po ti ġa ei nehē, a'e ji Tito'ġa pe ġa mondovo pe pyri.

⁶ Pehendu ti a'ero! Ojo'java'ea kiro ji imombe'ui pe me. Kiroki ga otỹ ndahe'yiva'ea koho'iapypeva'ea – ndahe'yiva'ea ga omondo ojive. Kiroki ga otỹ he'yjuhuva'ea kohouhua pypeva'ea – he'yjuhuva'ea ga omondo ojive. Na jitehe ti pe me nehē no. Po ti ndahe'yiva'ea pe imondoi imbatere'ỹve'ġa pe imondopotare'ymame nehē, a'ero po ti ndahe'yiva'ea jitehe pe me nehē. Po ti he'yjuhuva'ea pe imondoi imbatere'ỹve'ġa pe imondopotarame nehē, a'ero po ti he'yjuhuva'ea jitehe pe me nehē.

⁷ Pe napenani ti pekwaha na'ē javo pejiyvyteri pe: “Maranime po ti ji imondoi nehē itambere'ia?”

Aerẽ ikwahavame ti pemondo akoja. Imondorame ti tapevy'are'ymuhũi nehẽ namondopotari tuhẽ ji jave'yma nehẽ. Imondorame ti tape'ei: “Ojipe'ga ero ġwaramo jate ji ve ji imondoi ġa pe.” Tape'ei a'ea. A'ereki Tupana'ga ga arõ hete – kiroki ga omondo pota gworygworyvamo imondorame.

⁸ Tupana'ga gwereko pa opopoakaramo imombyryva pe me. A'ero po ti pe herekoparavuhui jipi ahe pokopokoga nehẽ no.

⁹ A'ea pe Tupana'ga rembikwatijarukara i'ei o'erame:

“Pyryve'ga omondo katu nimbaterive'ġa pe gworygworyvamo ġa ndehe.

Nane'yimi ga gwereko imondomondovo mbatera ġa pe okokatuavo avuirama,” e'i ikwati-jaripyra.

¹⁰ Kiro ji ei a'ero: Tupana'ga omondo ha'ynha itỹhara'ga pe totỹ ti ga javo. Tupana'ga ombohoryoryvuka garemitymipyra ga pe no tomondo ti ga i'gwovo javo. Na jitehe ti Tupana'ga imbuhumbuhurukari pe me pe mombateruka nehẽ. “Nahã ti ġa herekohetei imondomondopotarame imbatere'ỹve'ġa pe okokatuavo ġa pe,” ei Tupana'ga. Koji'i ti Tupana'ga imbuhumbuhurukari pe me a'ero nehẽ koji'i ti ġa tomondomondo ojipe'ġa pe javo.

¹¹ Na tuhẽ. Nane'yimi ti Tupana'ga imombyryparavuhui pe me tomondo ti ġa ojipe'ġa pe jipi a'ero javo nehẽ. A'ero ore herohorame peitam-bere'ia ġa pe ti he'yjuhuve'ġa Tupana'ga mbohetei ndepyry hete nde imbuhuruka ore ve javo.

¹² A'ereki pe imondorame Tupana'ga remimo'ẽhara'ġa pe imbatere'ỹve'ġa pe ġa pe

jate rŭi pe imombyryvi. Tupana'ga pe pe imombyryhetei no. A'ereki he'yjuhuve'ġa ga mbohete hete ndepyry hete nde imbuhuruka ore ve javo.

¹³ Pe imondorame po ti jukwahavamo pen-dekoa Cristo'ga rehe. A'ereki pe pe'e jipe: “Orojiko hete Tupana'ga rehe orokovo pyryva'ea rehe Cristo'ga mombe'ua rehe.” A'ea pe ei.

A'ero pe imondorame Tupana'ga remimo'ēhara'ġa pe po ti he'yjuhuve'ġa ei Tupana'ga pe ga mboheteavo nehē: “Corintopeve'ġa nonhi'itehei. Ojiko hete tuhē ġa nde rehe okoheteavo Cristo'ga mombe'ua rehe hendukatuavo nenhi'ġa. Ndepyry hete nde itambere'ia mbuhuheteukari ore ve ojipe'ġa pe nhaporemo no. A'ereki nde ere'e Corintopeve'ġa pe pemondo ti ġa pe javo,” e po ti Tupana'ga remimo'ēhara'ġa ga pe nehē.

¹⁴ Horyory hete ti ġa pe ndehe nehē. Nhaġata hete po ti ġa pe ndehe onhi'ġa Tupana'ga pe nehē epoko ti Corintopeve'ġa javo nehē. Onhi'ġatu ti ġa Tupana'ga pe pe nenoġatuavo pe ndepyga nehē garemimombyryva ġwaramo pe me nehē.

¹⁵ Timbohete katu ti Tupana'ga! Gaha jate ombuhu hete kwaha. A'ereki ga Jesus Cristo'ga mbuhuruka ga momanouka nhande repyga. Tupana'ga pyry hete hete tuhē nhande ve! Nomombe'upakatukatui ahe gapyryva!

10

Paulova'ea ko Jesus Cristo'ga moirŭharamo oko

¹ Kiro ji pe moğitahetei. Jihi Paulo opomoğita. Cristo'ga oko nhyrõ opyryvamo nhande ve. Ga ja ji rekopotari pe moğitarama. Pe ki a'e te pe ei ji ve: “Paulo'ga nhande pojihu okoteheavo nhanderovaki. Paivouhurame jate nhande hugwi ga niandepojihuvi onhi'igahyavo ikwatija nhande ve.” Jararamo pe ei a'ea ji ve.

² Tape'ea'javi ti nanongara, a'e hete ji pe me. Pe pigame po ti ji nanhi'igahya'javi pe me nehẽ javo. A'ereki a'e jipe jiyvyteri pe: Po Corintopeve'ga ndogwerojijyi ojeaporogita ji rendukatuavo, a'ero po ti ji nhi'igahyi ğa pe nhivahemame ğa pyri nehẽ. Nahã ji ei jiyvyteri pe. A'ereki ji akwaha nhinhi'igahyağwama ğa pe.

Tupana'ga ji mongo omoirũharamo. Nurã ko pyryvamo ji ei javo pepyteripeve'ğa pe – kiroki ğa e'i ore ve: “Paulo'ğa oko ğwemimbotarimova'ea rupi vvyakotyva'ero okote'varuhuavo. Tupana'ga remimbotarimova'ea rupi rũi ğa ndekoi.” A'ea pepyteripeve'ğa ei ore atyvi imombe'gwovo.

Ga pe ji ei a'ero: Tape'ei ti nanongara ore ve tanhi'igahyyme ti ji ji rurame pe pyri nehẽ.

³ A'ereki pe pe'mbe javo a'ea. A'iti hete tuhẽ ore vvyakotyva'ero oroko. Emo oreremimbotarimova'ea rupi rũi ore rekoi. Cristo'ga ore ga mombe'ui ğa pe toromongo ti ğa garemimbotarimova'ea rupi.

⁴ Orepopoakarimo rũi ore oromombe'u Tupana'ga nhi'iga vvyakotyva'ero. Tupana'ga popoakarimo ore ganhi'iga mombe'ukatui toromongo ti ğa garemimbotarimova'ea rehe. Tupana'ga popoakarimo ore imombigi okote'varuhuve'ğa ndeaporogitate'varuhua –

kiroki ġa nombojikogukari ojipe'ġa Tupana'ga rehe.

⁵ Tupana'ga popoakarimo ore ga reaporogitaatyviva'ea mombigi. Okote'varuhuavo onhimboheteve'ġa nhi'iġi tokwahavyme ti ġa Tupana'ga javo. Tupana'ga popoakarimo ore ġanhi'iġa mombipavi. Orombogwerojji pa ġandeaporogita tohendu katu ti ġa Cristo'ga nhi'iġa javo.

⁶ Aerē po ti ore imondoi hahyva'ea pepyteripeve'ġa pe nehē – kiroki ġa nohendukatui orenhi'iġa. Nahā po ti ore ġa nderekoi nehē pe hendukatupavame orenhi'iġa.

⁷ Ore'arajatea repiagame pe ei pejiyvyteri pe orepy'a kwahave'yma: “Paulo'ġa okoteheve'ġa. Tupana'ga nomondoi ġa tomombe'u ti nhinhi'iġa jave'yma.” A'ea pe ei ore'arajatea repiaga pejapyakakatue'yma orereaporogita kwahave'yma.

Kiroki ga e'i ojive jihi ko Cristo'ga moirūharamo ako javo – tokwaha ti ga oyvyteri pe. Po Cristo'ga ei ga pe nde ko nhimoirūharamo eko javo, a'ero po a'ea jitehe Cristo'ga ei ore ve pe ko nhimoirūharamo peko javo. Hehe ojapyakakaturame po ti ga ikwahavi oyvyteri pe Paulo'ġa Cristo'ga moirūharamo tuhē oko no javo.

⁸ Anhimbohete hete ji jipoyjaheteramo Cristo'ga ei ore ve javo. A'ereki nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga e'i tuhē ore ve pe ko nhimoirūhara javo. “Pembojiko hete ti ġa ji rehe nhinhi'iġa kwahavuka ġa pe,” ei Cristo'ga ore ve. Ga nde'i ore ve: “Penhi'iġahy ti ġa pe tipoyjayjaryme ti ġa ojeaporogita rehe.” A'ea rūi ga ei ore ve.

9 A'ea ji imombe'ui pe me tape'ei ti ji ve javo. A'ereki mara'ngu po pe'javo ji ve: “Paulo'ga nhande mongyhyji hete pota”? Pe'e po pe a'ea ji ve.

10 A'ereki pepyteripeve'ga e'i ji ve: “Paivouhua hugwi ikwatijame nhande ve Paulo'ga onhi'igahy nhande mondomondovo onhi'iga rupi aheruvihava'ga ja,” ei ga. “Nhande pyri ga ruvame ndipopoakari ganhi'iga reki. Nonhi'ihetekwahavi ga onhi'itheavo,” ei ga ji ve novia.

11 Nanongara'ga ti tokwaha nhinhi'iga kiro. Orepopoaka ore pe me kiro orojuvame paivouhu pe hugwi ikwatija. Na jitehe orovahemame pe pyri Corinto pe po ti ore popoakaro pe me oronhi'iga nehẽ no, a'e ji ga pe.

12 Ndoro'ei ore: Ore ko gandeheva'ea. Ore ko ga javijitehe. Ndoro'ea'uvi ore a'ea! A'ereki ga onhimbohete tehe. Ndokwahavihu ga. A'ereki ga e'i: “Nahanahã ore rekoi. A'ea ko pyry a'ero,” e'i tehe ga. “Nahã ore rekorame ore pyryvamo a'ero,” e'i tehe ga.

13 Ore ki a'e te ikwahakatui Tupana'ga ea ore ve. Ore ve ga ei: “Nahã ti peko katu. Pevo ti peporavyky Cristo'ga mombe'uharamo ji pem-bopopoakaro gwaramo. Corintopeve'ga pyri ve-hevi ti peho ga mombe'gwovo ga pe nohõ.” A'ea Tupana'ga ei ore ve. Koa rupi jate ti ore hoi a'ero oroporavykyavo oronhimboheteavo nehẽ. Haji-hea rupi rui ti ore hoi oronhimboheteavo nehẽ.

14 A'ereki Tupana'ga ore mondo pemombe'u ti Cristo'ga Corintopeve'ga pe javo. A'ero ore hoi ga mombe'gwovo pe me ikwehe orokovo Tupana'ga

nhi'íga rupi. Ga ee'ymame ndorohoi ore pevo – perope ga nde'i ore ve peho javo.

¹⁵ Ndoro'ei ore oreporavykyagwera ojipe'ga poravykyagwera pe oronhimboheteteheavo. A'ereki oreporavykya rũi. Tupana'ga noremoporavykyi a'ea rehe. Koji'i pe jikojikoheterame oreremimombe'ua rehe Cristo'ga rehe koji'i po ti ore Cristo'ga mombe'ui pegwyri pe hehemo'i orogwovo ojipe'ga pyri Cristo'ga mombe'gwovo jara'ga pe nehẽ. Tupana'ga erame jate ore ve po ti ore hoi nehẽ.

¹⁶ A'ero hajihejihe pe cidades pe po ti ore hoi ga mombe'gwovo ojipe'ga gwyri pe nehẽ – perope nimombe'uhavi ga pe. A'ero ti ore ypy Cristo'ga mombe'ui ga pe nehẽ. A'ero po ti ore nhimbohetei Tupana'ga ore mondo pevo javo. Ojipe'ga poravykyagwera rehe rũi ti ore nhimbohetei – perope ga oporavyky jipe Cristo'ga mombe'gwovo.

¹⁷ Tupana'ga rembikwatijarukara e'i:

“Kiroki ga ombohete pota

– tombohete ti ga nhandepojykaharete'ga jate ndepypy hete nde javo ga pe,” e'i ikwati-jaripyra.

¹⁸ Na tuhẽ. Tupana'ga nde'i pyry ga pe – kiroki ga onhimbohete. Emo Tupana'ga ga mboheterame a'ero ga pyry tuhẽ.

11

*Paulova'ea onhi'igahy Cristo'ga
moirũhara'gaatyviva'ea pe*

¹ A'e ji pe me kiro: Na ji etehei pe me. A'ereki ji tanhimbohete tehe. Ite'varuhu ahe nhimboheterame. Emo ji rendu tehe ti.

² A'ereki Tupana'ga ja ji akate'ỹ pe ndehe pe arõheteavo. Tamombe'u ojo'java'ea pe me kiro. Hëakuvyra'ga hëa mohembirekouka ga pavëi ga rehe jate ti eko javo. Na jitehe ji pe mbojiko Cristo'ga rehe ga rehe jate ti peko javo. Taperojijyi ti jara'ga ndehe pejikovo, a'e ji. A'ero po ti ji ei Cristo'ga pe pe mombe'gwovo nehë: Koro ga ndekoi. Nde rehe jate ga jikojikogi jipi okokatu-avo, a'e po ti ji nehë. A'ero po ti ga pe nderohoi yvagi pe pe mombytavo ojipyri avuirama nehë.

³ Ako tehe ji jikate'yma pe ndehe. Mara'ngu po ti Corintopeve'ga opohia Cristo'ga hugwi nehë? a'e ji jiyvyteri pe. Ymyahũ Evava'ea gwerovia Satanás'ga nhi'iğa ga omoandyandyirame. Na jitehe ojipe'ga pe moandyandyipotari kiro herovi-apotaruka pe me mbehea. A'ero ga nderoviarame po ti pe pohiri Cristo'ga hugwi nehë. A'ero Cristo'ga rehe jate rūi ti pe jikogi nehë. A'ea ji ndapotari.

⁴ A'ea'ja ji pe me: Na ji etehei pe me nhimboheteteherame. Ite'varuhu ahe nhimboheterame. Emo ji rendu tehe ti. A'ereki pe pehendu tehe ojipe'ga nhi'iğa i'mbeve'ga nhi'iğa ikatu ga nhimboheterame javo - kiroki ga omombe'u Jesus'ga mombe'uaatyviva'ea pe me ogwovo pe pyri. Ore Cristo'ga mombe'urame pe me Tupana'ga ra'uva tuhë oho upa pe pyri ikwehe. Hajiheva'ea rehe pe ndekoi reki kiro peangaruhuramo ga'mbea renduvame. Opomoğita ore Jesus'ga mombe'ua rehe ikwehe. Hajiheva'ea rehe pe ndekoi reki Jesus'ga mombe'uarũiva'ea rehe ga pe moğitarame hehe kiro. Pehendu tehe katu reki ganhi'iğa pendoryndoryvamo ga ndehe ahemoandyandyihara'ga

ndehe!

⁵ E'i ġa pe me: “Ore ko huvihava jitehe Cristo'ga moirũharamo orokovo,” ei ahemoandyandyihara'ġa pe me.

A'ero ji mombe'ukatue'yima pe ei: “Paulo'ga ko ġa gwyre'i.” A'ea pe pe'ji tehe ji ve naerũ? Ji ġagwyre'iva'ea rũi tuhẽ!

⁶ “Nonhi'ĩgatukwahavi Paulo'ga ojipe'ġa mongoe'yima ojihe. A'ereki ahã gambo'ehara'ga hehe,” ei ġa pe me. Ahã tuhẽ nhimbo'ehara'ga hehe. Nurã ġa pe ndikatui nhinhi'ĩga. Cristo'ga mombe'ua ji akwaha hete reki ga mombe'ukatuavo. Jukwaha a'ea pe me. A'ereki nane'ymi ore Cristo'ga mombe'u katu ikwahavuka pa pe me ikwehe.

⁷ Amombe'u katu ji pyryva'ea pe me ikwehe. Cristo'ga omano nhande repyga imomboruka nhanderekote'varuhua nhande hugwi, a'e ji pe me ikwehe. A'ero po ti ga nhande rerohoi yvagi pe nhande mongovo ojipyri avuirama nehẽ nhande jikoga ġwaramo ga rehe. A'ea pa ji imombe'ui pe me Tupana'ga nhi'ĩga. Nda'ei ji pe me: Pembuhu ti itambere'ia ji ve ji Cristo'ga mombe'uro ġwaramo pe me. A'ea ji nda'ei pe me. Ji aporavyky okote-heve'ga ja pe pyri Cristo'ga mombe'gwovo pe me ikwehe tomomyry ti Tupana'ga Corintopeve'ġa pe javo.

Mara'ngu po pe javo: “Paulo'ga oko te'varuhu igware'yima ġwaramo itambere'ia nhande hugwi”? A'ea pe'ji ji ve naerũ? Ji jipyry hete reki igware'yima pe hugwi. Ndapekwahavi pe a'ea naerũ?

⁸ Po pyry pe imbuhuri ji ve ji poravykyrame Cristo'ga mombe'gwovo pe me ramo. Napembuhuri reki pe ji ve ikwehe. Ojipe'ga ki a'e te ombuhu ji ve Cristo'gareheve'ga. Ganemimbuhura ji herohoi ga hugwi a'ero ikwehe. Tareko ti jijive jijuvame Corintopeve'ga pyteri pe reki, a'e ji ikwehe. Nurã ji herekoi na'ẽ Cristo'ga mombe'urame pe me.

⁹ Aerẽ ji ndarekoa'javi jijive. Nda'ei ji pe me reki: Pembuhu ti ji ve. A'ea ji nda'ei. A'ereki momina rupi Cristo'gareheve'ga ombuhu ji ve itambere'ia urame Macedôniapeve'ga gwyrã hugwi. Aerẽ ti ji nda'ei a'ea rehe pe me nehẽ no.

¹⁰ Nane'ymi Cristo'ga omombe'u a'itituhẽva'ea ymya. Ji ojiheva'ero gwaramo ga imombe'uukari ji ve a'itituhẽva'ea no. Kiro ji imombe'ui a'itituhẽva'ea pe me: Cristo'ga mombe'urame pegwyrripeve'ga pe Grécia pe po ti ji nda'eagwami pembuhu ji ve itambere'ia javo nehẽ. Nane'ymi ti ji nhimbohetei a'ea rehe nehẽ. Ji nhimboheterame ti nanhimombihavi nehẽ no, a'e hete ji.

¹¹ Pe'e tehe po pe: “A'ea Paulo'ga ei nhande ve. A'ereki ga nianearõi,” pe'e po pe novãa. Ji opoarõ hete reki! Tupana'ga okwaha a'ea.

¹² Ndapyhygi ji itambere'ia pe hugwi. Aerẽ po ti na jitehe nehẽ no tamombi ti ji ga'ete'varuhua ji ve – kiroki ga onhimbohete oporavykya rehe. A'ereki ga e'i tehe ojive: “Oromombe'u ore Cristo'ga pe me Paulo'ga javijitehe,” e'i tehe ga ojive. A'ereki ore ja rũi reki ga ndekoi. A'ereki ga opyhy itambere'ia onhi'iga renduve'ga hugwi jipi.

13 Ga ko Cristo'ga moirũhara'ġaatyvive'ġa. A'ereki Cristo'ga rũi e'i ġa pe ġa ko nhimoirũharamo oko javo. O'mbero ġa imombe'ui ojipe'ġa pe ġa moandyandyita. Oa'ãa'ã ġa Cristo'ga moirũhara'ġa okokatu'aġa pepyteri pe oroko tuhẽ ore gamoirũharamo javo o'mbero.

14 Nianhimomby'ai nhande a'ea rehe. Satanás'ga vehevi oa'ãa'ã hete Tupana'gapyrive'ġa yvagipeve'ġa ġwendy'jandy'javamo ako tuhẽ ji Tupana'gapyriva'ero jipyryvamo javo o'mbero. Nahã ga rekoi nhande moandyandyipota nhande arõe'yma.

15 A'ero nhande nianhimomby'ai Satanás'gareheve'ġa ndehe ġa okokatuve'gareheve'ġa ra'aġame oroko tuhẽ ore Jesus'gareheva'ero javo o'mbero. Aerẽ mbapava koty ti Tupana'ga ġa mondoi hahyva'ea ruvihava pype nehẽ ġa ndekote'varuhuro ġwaramo.

Hahy hete Paulova'ea pe

16 A'ea'ja ji pe me: Na ji etehei pe me. Ite'varuhu ahe nhimboheterame. Tape'ei ji ve: “Paulo'ga ikwahave'yve'ga ja onhimbohete.” A'ea pe ti tape'ei ji ve. Pe epotarama ji ve ji rendu tehe a'ero. A'ereki ji tanhimbohete'i no.

17 Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga nde'i ji ve: “Enhimbohete ti javo ġa pe.” A'ea rũi ga ei ji ve. Jihi reki a'e jijive ikwahave'yve'ga ja jipyry tuhẽ ji javo.

18 He'yive'ġa onhimbohete pepyteripeve'ġa nahanahã ore ojipe'ġa hohe javo. Nurã ti ji nhimbohetei no kiro.

19 A'ereki pe pehendu tehe ikwahave'ỹve'ģa pen-doryndoryvamo ģa ndehe. Nahã ikwahapyramo po pe ndekoi pejikovo ģa ndehe naerũ novĩa? Po ikwahapyra'ģa nohendukatui ikwahave'ỹve'ģa hamo.

20 Ga napembopiro'yukari pe mondomondovo onhi'igã rupi jipi. Ga opojoyka pa peitamberẽ'ia pembatera reheve pe moandyandyita. Pe me ģa ei: “Ore huvihavamo oroko. Peko tehe pe ore pyri,” ei ģa pe me. Ga pe mbotegwete hete pe pojihuve'yma. Emo pe ģa nendu tehe reki jipi ģandekote'varuhua mbogwavipeavo na ģa ndekoi nahã ore ve javo.

21 “Paulo'ģa opojihu huvihave'ỹva'ero okovo ore atyvi,” ei ģa pe me. A'e ji pe me: A'iti tuhẽ ore oropojihu ite'varuhuva'ea. Nurã ore oropojihu oronhimimbojigwaraja pe ndehe. A'ea rehe ji poyjahetero pe nderekokatuavo. Ore ģa atyvi oroko. Ndorojigwarai ore pe ndehe. A'ea pe ndapekwahavihu naerũ?

Ga ja reki kiro ji nhimbohetei a'ero. A'e tehe reki ji ikwahave'ỹve'ģa ja. A'ereki ite'varuhu ahe nhimboheterame.

22 “Ore ko hebreusramo oroko,” ei ģa onhimboheteavo.

Jihi ko hebreuramo no, a'e ji nhinhimboheteavo.

“Ore ko israelitasramo oroko,” ei ģa.

Jihi ko israelitaramo ako no, a'e ji.

“Ore ko Abraãova'ea rakykwepoharamo oroko,” ei ģa.

Jihi ko Abraãova'ea rakykwepoharamo ako no, a'e ji.

23 “Oroporavyky ore Cristo'ga pe,” ei ġa onhimboheteavo. Jihi kaitu ko aporavyky hete Cristo'ga pe ġa hohe. A'ea ji ei nhinhimboheteheateavo ikwahave'ŷheteve'ga ja heagwryryve'ga ja. Po ahe nonhimbohetei hamo. Emo ji tanhimombe'u katu pe me.

Ga hohe ji he'yjuhu aporavykyvyky Cristo'ga pe.

Ga hohe ji he'yjuhu akiaki cadeia pype. A'ereki Cristo'ga arõe'ŷve'ġa ji mongimongi cadeia pype ji mo'ama Paulo'ga ti tomombe'ua'javyme Cristo'ga javo.

Pepyteripeve'ġa hohe ji he'yjuhu akwahakwaha hahya. A'ereki Cristo'ga arõe'ŷve'ġa ji nupanupã teremombe'ua'javi Cristo'ga javo ji ve.

Ji amano gweregwerevi.

24 Kiro ji imombe'ukatui a'ea pe me:

Manamename'ĩ cinco vezes ġa ji pyhyphygy ji nupanupamo ipira apopyra pyvõ. Jipyhyga nanani judeus'ġa nduvihava'ġa ei: “Penupanupã ti Paulo'ga momi trinta e nove ga mondohondohoga ipyvõ,” ei ġa ojipyryve'ġa pe. A'ero ġa ji nupanupã trinta e nove okovo Moisésva'ea remimbo'eagwera rehe.

25 Manamename'ĩ três vezes romanos'ġa gwryrypeve'ġa ji pyhyphygy ji nupanupamo yvyra pyvõ.

Ojipeji ojipe'ġa ji apiapi ita pyvõ ji juka pota novã. Manamename'ĩ três vezes yharuhua ihoi ypy pe ji rerotyppy gweregwerevi ypy pe no.

Ojipeji ji pytai ypihua ruvihava pyteri pe ypytunimo arimo no yhara raygwera rehe.

26 Ambojoapiapi ji jigwovo ġacidades pe ġagwyri pe no. Tiruahũ ji ve ji hojihorame jipi. Kiro ti ji imombe'ukatui pe me:

Tiruahũ ji ve ji paranauhũa ahaahavame nhatymbavame.

Tiruahũ ji ve iporomive'ġa imimame nhimbatera ji hugwi ji hojihorame.

Tiruahũ ji ve jire'yja'ġa judeus'ġa ndekote'varuhurame ji ve ji hojihorame.

Tiruahũ ji ve judeus'ġarũive'ġa ndekote'varuhurame ji ve ji hojihorame.

Tiruahumba ji ve ji hojihorame cidades pe ongae'ŷi me no ypiahua ruvihava rehe no.

Tiruahũ ji ve ġa ji moandyandyirame - kiroki ġa e'i ji ve o'mbero: "Nde ja ore orojiko Cristo'ga rehe."

27 Aporavyky hete ji ipyhyga mbatera ji ve. Jipokapa ji!

Manamename'iuhũ ji ndakiri.

Manamename'iuhũ ty'ara ji jukai. Nday'uy'ui ji no jitekovo.

Manamename'iuhũ ji nda'ukatui.

Manamename'iuhũ iroyxaġahivuhu ji ve. Ahã ji ve nhimbukuhava jipira.

28 Koji'iva'ea tiruahũ ji ve nanongara hahyva'ea no. A'ea ji namombe'ui kiro.

Ojipeva'ea ti ji imombe'ui kiro pe me jipy'a. Nane'ymi ji aġataruhuramo Cristo'gareheve'ġa ndehe nhaporem - kiroki ġa pe ji Cristo'ga mombe'u ġa mbojikoguka ga rehe. Akwaha pota ji mara'ngu po ġa ojikheteavo kiro Cristo'ga rehe javo.

²⁹ Po ojipe'ga oko gwereuhu Cristo'ga nhi'ğa rupi opopoakare'ymamo, a'ero ji haykahetei gapopoakare'ymagwera. Ji ndajipopoakari a'ero. Po ojipe'ğa ga mbo'e ite'varuhua rehe tambotegwete ti ji ga jawo, a'ero ji nhimboahivi ğa pe.

³⁰ Tanhimbohete ti ji ikaturo ęwaramo pe me. A'ereki pepyteripeve'ğa onhimbohete pe mbohoryva. A'ero kiro ti ji nhimbohetei no. E'i ğa ji ve: "Nahanahã Paulo'ga rekoi. Nurã ore ikwahavi ga ndipopoakari jawo," ei ğa.

Kiroki omboukwaha jipopoakare'yma - a'ea rehe ti ji nhimbohetei kiro a'ero.

³¹ Nanhi'mbei ji jawo pe me. Tupana'ga okwaha a'ea. Gaha nhande timbohete avuirama. Ga ko Jesus Cristo'ga ruvihavuhete'ga garuva'ga no nhandepojykaharete'ga ruva'ga.

³² Jiruvame cidade de Damasco pe governador'ga ji pyhyguka pota ikwehe noviã. A'ero ga soldados'ğa mondoi cidade rokairungava apoa pyri portões pyri ğa mo'ama pevo tonhimimyme ti Paulo'ga nhande hugwi jawo. Garuvihavuhu'ga ko Aretas'ga.

³³ Cristo'gareheve'ğa ki a'e te ji poko. Anhimbo'a ji pandyruhua pype. A'ero ipype ji rekorame ğa ji mondoi cidade rokairungava kwara rupi ji mbojyva yvyvo. Nahã ji nhimimi Damascopeve'ga nduvihava'ga hugwi jigwovo ga hugwi. Nahã jipopoakare'yma a'ero. Nanongara rehe ji nhimbohetei a'ero.

12

Paulova'ea omombe'u Cristo'ga rembiepiukara

¹ Koji'i ti ji tanhimbohete ikaturo ġwaramo pe me. A'ereki pepyteripeve'ġa onhimbohete pe mbohoryva. Nomombyryvi reki ji nhimboheterame. Emo ji nhimbohetei jitehe. Kiro ji imombe'ui a'ero Cristo'ga rembiepiukara ji ve nhandepojykaharete'ga rembiepiukara. Ga ikwahavukari ji ve aherembikwahavipyre'yma no.

² Ga hepiukarirē ji ve catorze anos imbokwara'ari ji rehe kiro. Ojipeji Tupana'ga ji reroho yvagi pe kako hepiuka ji ve kako. Kiro ti ji imombe'ui jirerohohava. Avo yvya koty ji rekoi Cristo'gareheva'ero kako. Nanime Tupana'ga ji pyhygi ji rerogwovo jaytata'ia rehemoi ji rerogwovo dois yvaga aherovai yvaga pype hete. Mara'ngu po jira'oa tuhē Tupana'ga herogwovo? A'ereki ji ndakwahavi. Mara'ngu po ga jira'uva jate rerogwovo yvagi pe? Ji ndakwahavi. Tupana'ga jate okwaha a'ea.

³⁻⁴ Ji reroho ga yvagi pe ahererekokatuhai pe. Mara'ngu po Tupana'ga jira'oa rerogwovo? Mara'ngu po ga jira'uva jate rerogwovo? Ji ndakwahavi, a'e ji. Tupana'ga jate okwaha a'ea. Yvagi pe ahererekokatuhai pe ga ji rerohoi. Pevo ji henduvi pevove'ġa nhi'igame. Tegwete nhiremimombe'uhava. A'ereki Tupana'ga nomombe'uukari ji ve a'ea yvagipeve'ġa nhi'iga.

⁵ Nanongara'ga po ji ga mbohetei hamo - kiroki Tupana'ga rembiroho'ga. Emo po ti ji nanhimbohetei jijihe nehē. Jipopoakare'yma rehe jate ti ji nhimbohetei nehē.

⁶ Po ti ji nhimboheteipotari Cristo'ga rembiepiukara rehe, a'ero po ti ikwahave'ỹva'ea ja rūi ji rekoi nehē a'itituhēva'ea mombe'gwovo

ḡwaramo. Emo po ti ji namombe'ui ojipea pe me nhinhimbohete'e'yma. A'ereki ji a'e: Po ti ji a'ea mombe'ui pe me nehē, a'ero po ti pe nhimboheteranuhūi nehē Paulo'ga pe Cristo'ga gwepiuka hete javo. Pyry pe ikwahavi jireaporogita jate henduva nhiremimbo'ea Cristo'ga rehe.

Paulova'ea omombe'u nahã ji ndajipopoakari javo

⁷ He'yiva'ea Cristo'ga okwahavuka ji ve aherembikwahavipyre'yma ikwehe. Ikatu hete ji ve ji monhimomby'aheteavo ga ikwahavukarame ji ve. Aerē Tupana'ga ei ovyteri pe: “Mara'ngu po Paulo'ga onhimboheteranuhūavo jihi jate Tupana'ga ji arō hete ikwahavuka ji ve javo?” ei Tupana'ga. “Na ti Satanás'gapyriva'ea anhaḡa ihoi ga pyri ojigwaraita ga rehe nehē tonhimboheteranuhūyme ti Paulo'ga javo,” ei Tupana'ga ovyteri pe.

Na tuhē ji ve a'ero. Nane'ymi juhua ja Satanás'gapyriva'ea anhaḡa jigwarai ji rehe ji mbopopoakare'yma. A'ero ji nanhimbohete'potara'javi.

⁸ Trēs ko ji a'ea'jaa'ja nhandepojykaharete'ga pe Cristo'ga pe tojipe'a ti Satanás'gapyriva'ea ji hugwi javo.

⁹ Emo Cristo'ga e'i ji ve: “Ndape'ai ti ji nde hugwi nehē. Ji amombyry nde ve jipi. A'ero nhiremimombyryva ihygi nde rehe ndepokohavamo. A'ereki ndepopoakare'ymame igwaigwavete jipopoakara nde pojykapavi nde pokoheteavo jipi,” ei Cristo'ga ji ve.

Nurã koji'i pyry ji ve kiro jipopoakare'yma Sata-nás'gapyriva'ea pe'ahava hohe. Epe'a ti ji hugwi, nda'ea'javi ji Cristo'ga pe a'ero. Jipopoakare'yma rehe ji roryheteramo a'ero nhinhimboheteavo hehe Cristo'ga popoakara tajipojyka ji rerekovo javo.

¹⁰ A'ero ji nhimohēhetei jipopoakare'yma rehe jipopoakare'ymame Cristo'gareheva'ero ġwaramo. Cristo'ga arōe'ŷve'ġa ji mbotegwete novĩa. Emo nhimbotegwetea rehe ji nhimohēhetei. Ite'varuhu ji ve novĩa. Emo ite'varuhuva'ea rehe ji nhimohēhetei. Ga ombuhu hahyva'ea ji ve novĩa. Emo hahyva'ea rehe ji nhimohēhetei. Tiruahũ ji ve novĩa. Emo tiruahũva'ea rehe ji nhimohēhetei. Nanongara rehe nhaporemo ji nhimohēhetei. A'ereki naname ji ve ji ndajipopoakari. Jipopoakare'yma nanani Cristo'ga ombuhumbuhu opoakara ji ve a'ero.

Paulova'ea nhaġataruhu Corintopeva'ea rehe

¹¹ Ikwahave'ŷve'ga ja tuhē ko ji ko nhinhimboheteavo. Emo ji imbojari pe ndehe. A'ereki pe nanhimbohetei jipi Paulo'ga Cristo'ga moirũharamo tuhē jave'yma. Pehe po pe'e a'ea hamo ji repyga pepyteripeve'ġa pe hamo. Emo pe ndape'ei reki ji mbohete'e'yma.

Pepyteripeve'ġa e'i ji ve: “Paulo'ga ko okoteheva'ea.” A'ea ġa ei – kiroki ġa e'i tehe ojive huvihavuhuro ore rekoi Cristo'ga moirũharamo orokovo javo.

Po ji okoteheva'ea, a'ero po ġa okoteheva'ea no. A'ereki ji ġagwyre'iva'ea rũi tuhē.

12 He'yiva'ea Tupana'ga japoukari ji ve ahemonhimomby'aheteve'ea hepiuka opopoakahetea pepyteri pe ikwehe. Nanongara ga japoukari ji ve ji poravykyrame ga pe Cristo'ga mombe'gwovo pe me jikweraje'yma. Japoukaro ġwaramo ga ikwahavukari pe me a'ero Paulo'ga ko nhimoirũharamo oko javo.

13 Nahã ji rekoi ji Cristo'ga mombe'urame pe me a'ero. Na jitehe ji rekoi ji Cristo'ga mombe'urame ojipe'ġa pe no. Ojo'jajo'ja ji rekokatui pe me ġa pe no. Marã ji rekote'varuhui pe me jijekokaturame ġa pe naerũ?

Ji nda'ei pe me ikwehe: Pembuhumbuhu itambere'ia ji ve ji Cristo'ga mombe'uro ġwaramo. A'ea rũi ji ei pe me ikwehe. Nurã po pe ei ji ve naerũ: “Paulo'ga ite'varuhu ore ve ipyhyge'yma ore hugwi ipyhygame ojipe'ġa hugwi.” A'ea po pe ei ji ve naerũ? Po pe ei a'ea ji ve, a'ero ji nhimomby'ahetei heroviare'yma! Jipyry ji pe me imbuhurukare'yma pe hugwi ikwehe.

14 Dois ko ji hoi pe pyri ikwehe. Kiro ji hoa'japotari pe pyri. Nda'ei po ti ji pe me nehẽ: Pembuhu ti itambere'ia ji ve. A'ereki peitam-bere'ia ji ndapotari. Apota hete ji nhiarõhetea. Pe ko jira'yra'java'ea ji ve. Nurã ti jihi topogw-ereko katu. A'ereki tayri'ġa nduva'ġa omono'õ itambere'ia tipyhy ti mbatera nhandera'yra'ġa pe javo. Tayri'ġa nomono'oġi uva'ġa pe jipi.

15 Penduva'javamo ti ji roryheteramo imon-dopava nhinhikwava'eġa pe me nehẽ pe pokoga pe mbojikoheteavo Cristo'ga rehe nehẽ. Igwaig-wavete ji pe arõheterame igwaigwavete po pe nan-hiarõi naerũ?

16 Pe'ji po pe a'ero pejikovo nhinhi'íga rupi: “Paulo'ga nde'i pembuhu ti itambere'ia ji ve jave'yma,” pe'e po pe.

Emo po pepyteripeve'ga ei: “Heaporoğita te'varuhu Paulo'ga pe moandyandyita reki. A'ereki ga e'i: ‘Pembuhu itambere'ia toromondo ti ojipe'ga pe,’ ei ga. Pe imondorame ga ipojykai ojive pe moandyandyita,” e po ga o'mbero.

17 Ji nopomoandyandyjangavi. Ji ojipe'ga mondorame pe pyri ga nde'i pe me: “Pembuhu ti itambere'ia ore ve.” A'ea rui ga ei herure'yma pe hugwi imbuhure'yma ji ve.

18 A'e hete ji Tito'ga pe ikwehe: Eho ti Corintopeve'ga pyri. A'ero ga hoi pe pyri. Ga rupi ji amondo ojipe'ga no. Tito'ga napemoandyandyi reki pembuhu ti ore ve jave'yma. Gareaporogita ko jireaporogita ja. Ojo'ja hete orep'y'a ojogwehe.

19 Marai pe pejiyvyteri pe penhi'igame nhirembikwatijara pe? Pe'e po pe: “Onhi-mombe'umbe'u Paulo'ga nahanaha ji ako katu pe moandyandyje'yma javo. Nahã ga ei nhande ve te'i katu ti ga ji ve javo.” A'ea po pe ei ji ve naeru? Na rui reki ji rekoi. Tupana'ga ore renduva ore nhimombe'ukatui a'itituhêva'ea mombe'gwovo katu Cristo'gareheva'ero. Oreremiarohara ko pe, a'e ji pe me. Pe ndepyga ore imombe'upavi timbojiko hete ti Corintopeve'ga Cristo'ga rehe javo.

20 A'ereki ji nhi'ağataruhu nhandejogw-erekoagwama rehe jihorame pe pyri.

Mara'ngu po ti nhande javo ojohupe: “Ndapyryvi ndereaporogita ji ve”?

Mara'ngu po ti pe pejogwayva nehê? Mara'ngu po ti pe penhimyromo pejogwehe nehê? Mara'ngu po ti pe penhimboahiva nehê? Mara'ngu po ti pe javo pejohupe: “Ore ko pehoheva'ero”? Mara'ngu po ti pe penhombotegweteavo nehê? Mara'ngu po ti pe pe'mbero imombe'umoanhana nehê? Mara'ngu po ti pe penhimboheteavo nehê? Mara'ngu po ti pe pejikouhuavo penhimbotarimova'ea rupi nehê?

²¹ Mara'ngu po ti Tupana'ga ji mbopoyjayjare'yama'java ji horame pe ndepiaga nehê? Nhi'aġataruhu ji pendekote'varuhua rehe. A'ereki pe peko te'varuhu penhimongyavo ikwehe. Pepyteripeve'ġa hambireko te'varuhu. Ga oko ġwembireko'ġarũive'ġa pavêi. Ga ndoakwahavihu ikwehe. Mara'ngu po pe pejipohia pejikote'varuhua hugwi pejeaporogita rerojijyita? Po pe pohire'ymame jugwi po ti ji rekoveveuhui jijehe'gwovo pe ndehe jipoyjayjare'yama nehê.

13

*Mominakotyva'ea Paulova'ea okwatija Corinto-
topeva'ea pe*

¹ Dois ji ahoaho pe pyri ikwehe. Kiro ji hoa'javi pe pyri nehê. Nhivahemame pe pyri ti ji henduvi ġandekote'varuhua mombe'ua. Xako po ti nhande Tupana'ga rembikwatijarukara rupi a'ero nehê – kiroki e'i nahã:

“Ojipejive'ga imbojarame ojipe'ga rehe,
tihuenduvyme ti ga. A'ereki ga tehe omombe'u
garekote'varuhua.

Po ojipe'ğa imombe'ui garekote'varuhua no,
 tihendu ti ġanhi'iġa a'ero ikwahava ġa ekaturame.

Po doisve'ğa omombe'u,
 tihendu ti a'ero.

Po trêsvve'ğa omombe'u,
 tihendu ti a'ero.

Nahã ti nhande rekoi a'ero henduva
 ġandekote'varuhua mombe'ua nehẽ," e'i
 ikwatijaripyra.

² Jihoa'javame pe pyri ji ei pepyteripeve'ğa pe ġa momoranduva ikwehe – kiroki ġa ndopohipotari okote'varuhua hugwi ikwehe. Avo jirekorame kiro ji ea'javi ikwatija pepyteripeve'ğa pe jitehe. Akwatija ji ġa pe no – kiroki ġa kirẽ oko te'varuhu no. Kiro ji ei ġa pe nhaporem: Amondo tuhẽ po ti ji hahyva'ea pe me nhivahema'javame pe pyri nehẽ, a'e ji ġa pe.

³ A'ereki pe pe'e: "Mara'ngu po Cristo'ga Paulo'ga mongovo omoirũharamo ga monhi'iġa jipi? A'ereki Paulo'ga ndipopoakari. Paulo'ga ti tohepiuka Cristo'ga popoakara nhande ve a'ero."

A'ea pe ei. Nurã nhivahema'javame javo pe me ti Cristo'ga imbuhuri tuhẽ opopoakara ji ve emondo ti hahyva'ea ġa pe javo. Ga pe ti tape'ei ga ndipopoakari jave'yma. Opopoakahetea ga gwepiuka pe me nhaporem.

⁴ Cristo'ga jukarame yva rehe ġa po e'i: "Ga ndipopoakari." A'ea po ġa ei novia hako. Emo kiro ga okoji Tupana'ga popoakarimo. Ga ja ore ndoropopoakari kiro orojikoty'a Cristo'ga pavẽi. Nahã ore rekoi pe pyri imondove'ỹ hahyva'ea pe me ikwehe. Emo orovahema'javame pe pyri javo

pe me po ti ore rekoi Tupana'ga popoakarimo nehẽ orojikoty'a Cristo'ga pavẽi avuïramave'ga pavẽi nehẽ.

⁵ Marã pendeaporoğita naerũ? Ndapejikogi pe Jesus Cristo'ga rehe naerũ? Pekwaha hete ti pejiyvyteri pe. Pe napembaragwahavi Cristo'ga jikoty'ara rehe penhipavẽi naerũ? Po Cristo'ga ndojikoty'ari pe pavẽi, a'ero po pe Cristo'gareheva'ea rũi hamo.

⁶ Pe ikwahavame pejikoga Cristo'ga rehe po ti pe ei Paulo'ga ko Cristo'ga moirũhara'ğa tuhẽ javo nehẽ no. A'ea ji apota.

⁷ A'e ji Tupana'ga pe:

—Epoko ti Corintopeve'ğa tokote'varuhuyme ti ğa. A'ereki ji apota ğandekokatua, a'e ji Tupana'ga pe.

Ji nda'ei pendekokatua pe ojipe'ğa ti te'i katu ji ve javo. A'ereki ji apota tuhẽ pendekokatua. Emo pe ndekote'varuhua'jave'ymame po ti ore noromondoa'javi pe me hahyva'ea hepiukare'yma Tupana'ga popoakara pepyteri pe. Ji hepiukare'ymame po ti ojipe'ğa ei ore ve nehẽ: “Paulo'ğa ko Cristo'ga moirũhara'ğa rũi. A'ereki ğa ndohepiukari ore ve Tupana'ga popoakara,” e po ti ğa nehẽ. Na ğa etehei ore ve a'ero. A'ereki koji'i pyry hete ji ve pendekokatua.

⁸ A'ereki ore noromondotehei hahyva'ea pe me.

Po pe ndekote'varuhui, a'ero ti ore toromondo hahyva'ea pe me toko ti ğa Tupana'ga nhi'iğa rehe a'itituhẽva'ea rehe javo. Po ti pe ndekoi Tupana'ga nhi'iğa rehe, a'ero po ti ore pe pokogi nehẽ koji'i ti Corintopeve'ğa ndekokatui nehẽ javo.

⁹ A'ea ore oropota hete pendekokatua. A'ereki pe ndekokaturame ore noromondoi hahyva'ea pe me. A'ereki ore noromondotehei hahyva'ea. A'ero po pe pe'e: “Paulo'ğa ndipopoakari,” pe'e po pe. Po ore nahã, a'ero oropopoakare'yma rehe ore roryroryvamo reki. A'ereki pe pepopoaka pejikokatuavo. Oro'e ore Tupana'ga pe a'ero:

—Igwaigwavete ti emongo katu Corintopeve'ğa jipi ğa mbojogwerekokatuavo, oro'e ore ga pe.

¹⁰ Oropota tuhẽ ore pendekokatua. Nurã avo jirekorame ji ikwatijari imondovo nhinhi'iga pe me pe moğitavo jihoa koty pe pyri. A'ereki ji a'e jiyvyteri pe: Po ti ji ikwatijana'ẽi imondovouka ğa pe, a'ero po ti Corintopeve'ğa pohiri okote'varuhua hugwi nehẽ. A'ero nhivahemame ğa pyri po ti ji nanhi'igahyi ğa pe nehẽ imondove'y hahyva'ea ğa pe nehẽ. Jesus Cristo'ga nhandepojykaharete'ga e'i ore ve: “Pepoko ti jireheve'ğa mbojikoheteavo ji rehe nhinhi'iga kwahavuka ğa pe,” ei Jesus Cristo'ga ore ve. Ga nde'i ore ve: “Penhi'igahy ti ğa pe ğa mbopoyjayjare'yma.” A'ea rui ga ei.

¹¹ Kiro ji ikwatijapavi pe me nhiirua pe. Pejoryjory ti Cristo'ga rehe. Penhimbovyvy ti. Pehendu katu ti oreremimoğita inoğatuavo pepy'a. Pembojo'ja ti pejeaporoğita. Peko katu ti pejohupe. Nane'ymi ti tapeko nahã. A'ero po ti Tupana'ga oko pe pyri nehẽ. Gaha nhande arõ hete nhandepy'a noğatuavo nhande mbojogwerekokatuavo.

¹² Penho'anhuvã ti penhoiruamo Cristo'gareheva'ero.

13 Avove'ğa – kiroki ğa Tupana'ga remimo'ẽhara'ğa – ğa nhaporemo omondouka onhi'iğa pe me.

14 Kiro ji ei:

Nhandepojykaharete'ga Jesus Cristo'ga tomombyry ti pe me.

Tupana'ga ti tokwahavuka pe me ğwemiarõhetea. Tojikoty'a Tupana'ga ra'uva pe pavẽi.

Tupana'ga nhi'iga
New Testament in Tenharim (BR:pah:Tenharim)

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tenharim

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tenharim [pah], Brazil

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tenharim

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

3eb8a851-f633-5209-8712-862a9511e134